

PARKET-GENERAAL TE GENT

SAVAANSTRAAT 11/101

9000 GENT

Opening gerechtelijk jaar 2024-2025

2 september 2024

1. OVERZICHT VAN HET RECHTSPREKEN IN HET RECHTSGEBIED VAN HET HOF VAN BEROEP VAN GENT
2. OPENINGSREDE VAN DE PROFESSOREN PIET Taelman en PHILIP Traest
 - 2.1. Inleiding
 - 2.2. Nood aan weloverwogen, op betrouwbare en volledige data gesteunde hervormingen
 - 2.3. Vertrouwen van de burger in Justitie
 - 2.4. Pleidooi voor een meer communicatieve Justitie
 - 2.5. Het vereenvoudigen en efficiënter maken van het processueel gebeuren en, waar mogelijk, streven naar convergentie van de regels die het strafproces en de burgerlijke procedure beheersen
 - 2.6. Besluit
3. IN MEMORIAM
4. SPEECH VOOR DE ADVOCATEN-STAGIAIRS
5. TABELLEN

1 . OVERZICHT VAN HET RECHTSPREKEN IN HET RECHTSGEBIED VAN HET HOF VAN BEROEP VAN GENT

Mijnheer de Eerste Voorzitter,
Geachte leden van het Hof,
Waarde Stafhouders,
Geachte genodigden,
Beste collega's,

Naar jaarlijkse gewoonte zal ik, in toepassing van artikel 345, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, een overzicht van de rechtsbedeling binnen ons ressort geven.

Gelet op de beperkte duur van de plechtige openingszitting bespaar ik u de details van de verschillende statistieken. Zij zullen eerstdaags terug te vinden zijn in de bijlagen van mijn overzicht en op de website van het Openbaar Ministerie vanaf deze avond

Alhoewel ik al diverse malen overwogen heb op de plechtige openingszitting niet in te gaan op de statistieken, mag het belang van de opvolging en optimalisering ervan niet onderschat worden. Eén voorbeeld. Op 1 juli 2024 heeft het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens (FIRM) aan het Comité van Ministers van de Raad van Europa een tussenkomst gericht met betrekking tot de duurtijd van de gerechtelijke procedures en de werking van de hoven en rechtbanken. Ik moet u er niet aan herinneren dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens België al meerdere malen veroordeeld heeft omwille van de buitensporig lange burgerlijke procedures. In zijn laatste rapport stelt het FIRM opnieuw vast dat België nog steeds onvoldoende maatregelen heeft genomen en vraagt het betere statistieken over de duur van de juridische procedures en de evolutie in die duur, naast een doeltreffende schadevergoedingsregeling bij buitensporig lange procedures en een betere investering in het rechtssysteem.¹

¹ <https://federaalinstituutmensenrechten.be/sites/default/files/2024-06/Tussenkomst%20FIRM%20Duur%20gerechtelijke%20procedures%202024.pdf>

A. De hoven en rechtbanken

1. Het hof van beroep

Wat het hof van beroep betreft, zien we de volgende relevante evoluties:

1.1. De burgerlijke zaken

Na de daling van het aantal nieuw ingeleide burgerlijke zaken in 2022 is er sprake van een stabilisering in 2023. Daartegenover staat een stijging van het aantal arresten waardoor we, zoals vorig jaar reeds voorspeld, onder de symbolische grens van 5.000 dossiers in stock dalen.

1.2. De familiezaken

Wat de familiezaken betreft, is er in 2023 sprake van een stijging na de sterke daling in 2022. Niettemin blijven we met 782 zaken nog ver onder het niveau van de 1.000 zaken in 2021.

1.3. De correctionele zaken

In correctionele zaken is er in 2023 sprake van een lichte stijging, zowel in het aantal nieuw ingeleide zaken als in het aantal uitgesproken eindarresten; de stock neemt licht af.

1.4. De protectionele zaken

Wat de categorie protectionele zaken betreft, is er in 2023 sprake van een lichte daling na de sterke stijging in 2022. Gezien de korte behandelingsduur van dit type zaken is het aantal daarmee samenhangende arresten evenredig licht gedaald.

1.5. De zaken behandeld door de Kamer van inbeschuldigingstelling

Wat de zaken behandeld door de Kamer van inbeschuldigingstelling betreft, wordt de stijgende trend van de voorbije jaren verder gezet.

Vermoedelijk is deze verdere stijging een gevolg van de wet van 31 juli 2023 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken IV, gepubliceerd in het Belgisch

Staatsblad van 9 augustus 2023, gezien de wijzigingen die werden doorgevoerd in de wet op de voorlopige hechtenis.

De wet van 28 maart 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van Justitie en diverse bepalingen *Ibis*² omvat bepalingen inzake verzoeken tot bijkomende opsporingshandelingen bij opsporingsonderzoeken en inzake gegevensbescherming, met beroepsmogelijkheid bij de Kamer van inbeschuldigingstelling. Het is niet uitgesloten dat de uitoefening van deze rechten extra beroepsprocedures tot gevolg zal hebben.

Daarnaast zien we ook een sterke stijging van het aantal arresten inzake eerherstel in 2023. Dit is ontegensprekelijk het gevolg van een gerichte actie om de oude stock van dossiers inzake eerherstel weg te werken.

1.6. De zaken behandeld door het hof van assisen

De hoven van assisen velden in 2023 slechts vier arresten. Het aantal nieuw verwezen zaken ligt met zeven zaken evenwel een stuk hoger met als gevolg dat de stock aangroeit. Dit was minder goed nieuws voor 2024 aangezien assisenzaken de werking van de klassieke correctionele kamers van het hof van beroep en van de rechtbanken van eerste aanleg ontregelen: men doet immers beroep op dezelfde magistraten.

2. De rechtbanken van eerste aanleg

2.1. De burgerlijke sectie van de rechtbanken van eerste aanleg

Wat de burgerlijke zaken betreft, zet de aangroei van het aantal nieuwe dossiers zich verder. Het aantal vonnissen, beschikkingen en weglatingen blijkt evenwel te dalen, wat een verontrustende evolutie is.

2.2. De familierechtbanken

² Wet van 28 maart 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen *Ibis*, BS 29 maart 2024

Wat de familierechtbanken betreft, blijkt het aantal nieuwe zaken stabiel gebleven en is het aantal vonnissen en beschikkingen na de sterke stijging in 2022 terug gedaald naar een gelijkaardig niveau als de instroom.

2.3. De correctionele sectie van de rechtbanken van eerste aanleg

Wat de correctionele strafzaken betreft, is er sprake van een aanzienlijke daling van het aantal nieuw ingeschreven zaken en vonnissen, waardoor er gebroken wordt met de stijgende tendens van de voorgaande jaren. De hoofdreden hiervoor is uiteraard het wegvallen van de instroom van beroepen tegen vonnissen inzake inbreuken op de ministeriële besluiten houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken.

Er is echter meer aan de hand: ik beperk mij tot één voorbeeld. De procureur des Konings van Oost-Vlaanderen meldt mij dat de fixatietermijn thans op niveau van de rechtbank van eerste aanleg van Dendermonde in correctionele zaken 11 maanden bedraagt en voor de hoger beroepen tegen vonnissen van de politierechtbank 15 maanden³. De daling van het aantal gefixeerde dossiers weerspiegelt dus geen daling van de werklast. De situatie in de afdeling Gent is, wat de hoger beroepen tegen vonnissen van de politierechtbank betreft, nog erger: volgens de laatste telling is er momenteel een stock van 1400 dossiers, hetgeen geëxtrapoleerd op basis van de ter beschikking staande zittingscapaciteit zou betekenen dat het parket op vandaag moet fixeren tot juni 2026. Waarvoor ik vorig jaar reeds waarschuwde, is dus inmiddels een realiteit: de afhandeling binnen een redelijke termijn is effectief ernstig in het gedrang gekomen.

Er is evenwel nog een andere consequentie. Er was behoorlijk wat commotie in de media over de betekening van het verval van het recht tot sturen na veroordeling, meer bepaald naar aanleiding van het tragische verkeersongeval in Ruddervoorde. Heeft iemand evenwel al stilgestaan bij de situatie dat mogelijks recidivisten in het verkeer, ook al is hun strafdossier in staat voor behandeling, nog 15 à 20 maanden

³ Uiterste datum waarop het laatste in stock liggende dossier op basis van de geldende fixatiecapaciteit zou gedagvaard worden.

aan het verkeer kunnen deelnemen vooraleer hun proces een aanvang neemt? Er is m.i. dringend nood aan soepeler aanwervingsmogelijkheden om tijdelijke noden te lenigen.

2.4. De jeugdrechtbanken

Wat de jeugdrechtbanken betreft, blijkt dat in protectionele dossiers jeugddelict (de vroegere MOF-zaken)⁴ het aantal vonnissen gestegen is, zij het dat dit gepaard gaat met een lichte daling van het aantal beschikkingen. Daarnaast blijft de stijgende trend van zowel het aantal vonnissen als het aantal beschikkingen in protectionele VOS-zaken⁵ zich verder zetten.

3. De ondernemingsrechtbank

Er is hier sprake van een sterke daling van zowel het aantal nieuwe zaken als van het aantal vonnissen en beschikkingen.

4. De politierechtbanken

De dalende trend die vooral een gevolg was van het verdwijnen van de impact van de COVID-19-pandemie, zet zich verder op alle niveaus van de strafzaken.

Wat het aantal burgerlijke zaken betreft, is er sprake van een lichte stijging van het aantal inleidingen, maar is er voor de eindvonnissen sprake van een lichte daling.

5. De vredegerichten

Voor de vredegerichten zet de relatief sterke stijging van de instroom en de nog sterkere stijging van het aantal vonnissen en beschikkingen zich verder door.

B. Het Openbaar Ministerie

1. Het parket-generaal

1.1. De strafzaken

⁴ MOF = als Misdrijf Omschreven Feit

⁵ VOS= Verontrustende Opvoedings situatie

Wat de strafzaken betreft, kan ik mij beperken tot een verwijzing naar hogervermelde cijfers over de rechtsbedeling van het hof van beroep van Gent die de werkzaamheden van het parket-generaal weerspiegelen.

Enkel de werkzaamheden van de vermogenscel van het parket-generaal dien ik hier nog even extra te vermelden: via o.a. borgsommen, verbeurdverklaarde rekeningen, verkoop en veilingen en machtigingen van overschrijvingen werd in totaal een bedrag van 31.675.619,07 euro ingevorderd. Daarnaast kon er via allerlei Europese certificaten een totaal bedrag van 407.678,23 euro geïnd worden.

1.2. De burgerlijke zaken

Wat de burgerlijke zaken betreft, zien we dat het totaal aantal adviezen blijft stijgen en dat er sprake is van een verdubbeling van het aantal conclusies. De stijging van het aantal adviezen situeert zich vooral in de zaken van de familiekamer; de stijging van het aantal conclusies situeert zich voornamelijk in de dossiers betreffende faillissementsrecht en staatlozen.

2. De parketten van de procureurs des Konings

2.1. De correctionele secties van de parketten

Wat de correctionele secties van de parketten betreft, is er sprake van een stijging van de instroom in 2023 na de dalende trend van de voorbije jaren. Na het wegvallen van de instroom van inbreuken op de ministeriële besluiten houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, de zogenaamde '*coronaboetes*', is er eindelijk opnieuw ruimte voor de correctionele parketten om zich te concentreren op de andere categorieën van misdrijven.

We zien in 2023 echter voor het eerst in jaren een terugval van het aantal vereenvoudigde processen-verbaal. Als we daarnaast het stijgend aantal afhandelingen zonder strafvervolgning omwille van technische redenen plaatsen,

lijkt de geplande herziening van de COL 8/2005 betreffende het ambtshalve politieel onderzoek en het vereenvoudigd proces-verbaal geen overbodige oefening.

Wat de doorlooptijden betreft, lijkt er voor de meeste beslissingen sprake te zijn van een kortere gemiddelde duurtijd.

Verder wens ik nog onder de aandacht te brengen dat de parketten van de procureurs des Konings in het kalenderjaar 2023 in totaal 97 verruimde minnelijke schikkingen voorgesteld hebben voor een totaal bedrag van 15.556.178,68 euro, waarbij er eveneens 11.715.581,32 euro aan de fiscale administraties werd betaald en er een voorafgaande afgifte van vermogensvoordelen van 12.703.301,22 euro was. Op die wijze konden opnieuw op een efficiënte en voor de Belgische overheid financieel voordelige wijze dossiers afgesloten worden die anders mogelijks aanleiding tot jarenlange procedureslagen hadden gegeven.

Ook de investeringen in strafuitvoeringsonderzoeken verdienen opnieuw een vermelding. In 2022 werden er 200 dossiers voor de opstart van een strafuitvoeringsonderzoek aangelegd, goed voor een potentieel te innen bedrag van 18.584.015,35 euro; in 2023 waren het er 165, goed voor een potentieel te innen bedrag van 10.570.588,61 euro.

2.2. De afdelingen politiezaken van de parketten

We zien dat de sterke stijging van de instroom en uitstroom van de voorbije jaren zich blijft verderzetten. Niettemin blijft de uitstroom lager dan de instroom waardoor er toch problemen ontstaan om alle zaken tijdig te behandelen. Inzake de uitstroom is er jammer genoeg nog geen onderscheid naargelang de afsluitende beslissing voorhanden.

2.3. De afdelingen jeugdzaken van de parketten

Het aantal dossiers jeugddelict (voorheen MOF) doorbreekt voor het eerst sinds jaren de dalende trend. Daarnaast blijft het aantal verontrustende opvoedingssituaties (VOS) verder stijgen.

Naar jaarlijkse gewoonte wil ik nog een nieuw initiatief van de parketten van Oost- en West-Vlaanderen, gestimuleerd en ondersteund vanuit het parket-generaal van Gent, onder uw aandacht brengen.

Binnen ons ressort wordt reeds sedert de verspreiding van de omzendbrief COL 4/2006 van het College van Procureurs-generaal sterk ingezet op een duurzame ketenaanpak van intrafamiliaal geweld en het vermijden van toekomstig of hernieuwd geweld. Naast de politiediensten en het Openbaar Ministerie zijn ook onder meer het Agentschap Justitie en Handhaving, de lokale besturen, het Agentschap Opgroeien, het CAW en het Vertrouwenscentrum voor kindermishandeling betrokken.

Sedert vorig jaar werd ijverig gewerkt aan bindende richtlijnen voor de gegevensoverdracht die de aanmelding en behandeling van dossiers binnen de Veilige huizen moet mogelijk maken. In deze Veilige huizen werken multidisciplinaire teams van professionals, met liaisons van de verschillende kernpartners, structureel en permanent samen onder één dak om gecoördineerde diensten te bieden aan slachtoffers van intrafamiliaal geweld en hun gezinnen, waarbij de informatie-uitwisseling tussen de verschillende partners de basis vormt.

Zowel binnen het parket West-Vlaanderen (te Oostende en Kortrijk) als binnen het parket Oost-Vlaanderen (te Gent in samenwerking met diverse politiezones ook buiten Gent) zijn er inmiddels Veilige huizen in de vorm van pilootprojecten opgestart. Afsluitend werd hierover een ressortelijke omzendbrief door mijn ambt verspreid vóór het begin van het gerechtelijk verlov van dit jaar.

* *

*

2. OPENINGSREDE VAN DE PROFESSOREN PIET Taelman en PHILIP Traest

Mijnheer de eerste voorzitter,

Geachte dames en heren,

We hebben dit jaar het genoegen niet één maar twee imminente gastsprekers te ontvangen. Ik wens ze uitgebreid aan het woord te laten, maar ook toch even kort in te leiden. Ze hebben immers veel gemeen: ze zijn niet alleen in hetzelfde jaar geboren, maar liepen ook school in hetzelfde college op 100 m hiervandaan – u kan wel raden hetwelk -, studeerden allebei rechten aan de UGent en bouwden er een mooi academische carrière uit.

Professor Piet Taelman is er thans gewoon hoogleraar aan de Faculteit Recht en Criminologie en doceert er het burgerlijk procesrecht sinds oktober 1995. Hij was advocaat aan de balie van Gent vanaf 1 oktober 1982 tot 1 december 2015 en is er thans ere-advocaat. Hij is auteur van een 180-tal nationale en internationale publicaties in zijn vakgebied (burgerlijk procesrecht, m.i.v. arbitrage en bemiddeling) die verschenen in boekvorm, als hoofdstuk in een boek of als bijdrage in een juridisch tijdschrift. Hij verzorgde gastcolleges aan de Universiteit Leiden (Nederland), de University of Pretoria (Zuid-Afrika), Bond University en de University of New South Wales (Australië). Hij is – uiteraard - lid van diverse tijdschriftredacties, was decaan van de Gentse Rechtsfaculteit van oktober 2008 tot september 2014, werd door de Belgische Senaat in 2016 en in 2020 aangewezen als lid van de Hoge Raad voor de Justitie, telkens voor een mandaat van vier jaar. Hij is lid en ere-bestuurder van Capani (Belgisch Centrum voor Arbitrage en Mediatie) en onder meer lid van de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland. Hij verzorgt op zeer regelmatige basis voordrachten en opleidingen voor magistraten en advocaten, onder meer in het kader van het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding, waarvoor we hem zeer dankbaar zijn.

Professor Philip Traest is thans buitengewoon hoogleraar aan diezelfde Faculteit Recht en Criminologie en doceert er de opleidingsonderdelen Strafvordering, Verdiepende Strafvordering, Gerechtelijke expertise (samen met zijn collega Taelman) en Wegverkeerrecht. Hij is thans advocaat aan de balie te Antwerpen (Verbist & Vanlerberghe

Omega law), voordien aan de balie van Gent en Brussel. Ook professor Traest is auteur van talrijke publicaties in het domein van het strafrecht en het strafprocesrecht (waaronder het bewijsrecht) en was lid van de Hoge Raad voor de Justitie, in de periode van 2008 tot 2016. Hij is voorzitter van de Belgische sectie van de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland (sedert 2017) en lid van redactieraden zoals Piet Taelman. Nauw aan het hart ligt hem zijn lidmaatschap van de Commissie Franchimont vanaf 1995, die de fundamenteën legde voor de Wet Franchimont van 12 maart 1998 maar ook voor het (weliswaar nooit goedgekeurd geraakte) voorontwerp van Wetboek van Strafrecht in 2002. Hij was ook lid (tot 2019) van de Commissie Strafrecht opgericht door minister van Justitie Koen Geens bij Ministerieel Besluit van 2 december 2015.

Zelden heb ik zulke gelijklopende carrières gezien!

Geachte professoren,

Ik geef jullie nu graag het woord voor jullie uiteenzetting met de verontrustende titel **“Bezorgdheid over de Rechtspraak”**.

*

1. Inleiding

De wet voorziet dat op de algemene en openbare vergadering van het hof van beroep na de “vakantie” – dit dat niet, althans niet geheel is –, er door de procureur-generaal bij dat hof of één van zijn advocaten-generaal een rede kan worden uitgesproken over een bij die gelegenheid passend onderwerp.

Dit jaar werden voor de gelegenheidsrede twee professoren aangesproken. Sinds het in februari 2024 verschenen rapport over de meting van de werklust van rechters en griffiers weten we dat de magistraten van de zetel gebukt gaan onder een zware werklust. Voor

het Openbaar Ministerie is een vergelijkbaar instrument nog niet voorhanden⁶, zodat daarover nog geen op wetenschappelijke gegevens gebaseerde uitspraak kan worden gedaan. Vast staat evenwel dat werk door een ander laten doen, in elk geval de eigen werkdruk vermindert.

Het verzoek van de procureur-generaal, ondersteund door de eerste voorzitter van het hof, viel bij ons niet in dovemansoren. Een zekere ijdelheid is, dat weet u, hoogleraren niet vreemd. Bovendien werd onze vrijheid maximaal gerespecteerd: het onderwerp mochten we zelf kiezen. Enige beperking betrof de spreektijd: samen mogen we u een halfuur toespreken.

Beiden doceren we ondertussen 30 jaar het procesrecht, mijn collega Traest het strafprocesrecht en ikzelf de burgerlijke variant ervan. Dat procedurerecht is het werkinstrument dat de wetgever de magistraat ter beschikking stelt om in overeenstemming met het sacrosante artikel 6 EVRM, na een eerlijke behandeling van de zaak, daarover een uitspraak te vellen die moet toelaten te komen tot de daadwerkelijke verwezenlijking van het materiële recht dat erin is vastgesteld. Rechtspleging is bijgevolg geen doel op zich, maar een middel om gerechtigheid te bereiken.

Vanuit ons expertisedomein besloten we om, elk vanuit onze eigen invalshoek, u te spreken over een aantal van onze bezorgdheden rond de Rechtspraak. Met “Rechtspraak” doelen we op de opdracht van de zetel, de vonnisrechter. We vertrekken, zonder stil te staan bij de waan van de dag, vanuit de actualiteit maar kozen bewust voor topics die ook op langere termijn hun relevantie voor de rechtspraak – en, bij weeromstuit, de rechtsstaat – behouden.

*

* *

⁶ Deze meting zou in 2024 moeten worden afgerond (EC Landenrapport België 2024, 13, noot 79 op die plaats) https://commission.europa.eu/document/download/ac09a9ad-63c4-4c65-bf36-d032b605a015_nl?filename=9_1_58050_coun_chap_belgium_nl.pdf

2. Nood aan weloverwogen, op betrouwbare en volledige data gesteunde hervormingen

De voorbije maanden schreven tal van zogenaamde stakeholders van de Rechtspraak memoranda bestemd voor de nieuwe federale regering.

Bij de lectuur van deze nota's springt alvast een constante in het oog: de noodzaak tot diepgaande hervorming van de Rechtspraak op diverse vlakken, waaronder de organisatiestructuur, het personeelsbeleid, de digitalisering en de procedureregels.

Die benadering vindt overigens – en niet voor het eerst – bijval in het door de Europese Commissie opgestelde meest recente Landenhoofdstuk over de situatie op het gebied van de rechtsstaat in België, aansluitend op de publicatie in juni 2024 van het EU Justice Scoreboard. Opnieuw spreekt de Europese Commissie hierin haar “ernstige bezorgdheid” uit over de door haar vastgestelde belangrijke tekortkomingen aan rechtsstatelijke kwaliteitseisen. België moet flink nog wat stappen zetten vooraleer het zichzelf op het vlak van rechtsbescherming als één van de beste leerlingen van de Europese klas kan beschouwen. Maar eenieder, en niet in het minst de rechterlijke macht zelf, is overtuigd dat “verandering” noodzakelijk is.

Op zichzelf is dit geen verrassing. De voorbije dertig jaar was “hervormen” zowat de mantra in onze vakgebieden. Als hervormen – vaak na vele jaren moeizaam onderhandelen – lukt, zoals met het sociaal statuut van de magistratuur, betekent dit niet dat alle verzet meteen gebroken is. Het College van hoven en rechtbanken vraagt in zijn memorandum het voor alle magistraten, ongeacht hun leeftijd en anciënniteit, wettelijk mogelijk te maken om deeltijds te werken. Laat dit nu net in mijn ogen – mijn medespreker heeft daarover een andere visie – dé gemiste kans zijn van de wet van 12 mei 2024. Ingaan op deze vraag zou ons land niet enkel in lijn plaatsen met wat in meerdere van onze buurlanden al mogelijk is. Meteen zou ook de mythe worden doorbroken dat wat onder meer in de gezondheidszorg al een realiteit is, in de magistratuur niet haalbaar zou zijn wegens de vereiste continuïteit van de dienstverlening. En dan zwijg ik nog over de

gunstige weerslag die het deeltijds kunnen werken ongetwijfeld zou hebben op de aantrekkelijkheid van het ambt in onze maatschappij waar, in gezinnen, tweeverdieners al geruime tijd de norm zijn.

De richting die de justitiële hervormingen zouden moeten uitgaan is verre van eenduidig. Zo bepleit de OVB in haar “ambitienota” (12 juli 2024) een eenheid van rechtsbescherming door de vorming van eenheidsrechtbanken en één enkel Vlaams eenheidshof. De OVB wil hiermee een betrouwbare en dienstvaardige rechtspraak realiseren, die bovendien in staat zou zijn komaf te maken met de persisterende gerechtelijke achterstand. De schaalvergroting zou volgens de Orde nieuwe kansen bieden om te werken met een geprofessionaliseerd management en een bekwame IT-ondersteuning. Geen van de andere actoren van Justitie staat vooralsnog zo een verregaande structurele hervorming van de Rechtspraak voor. Over de financiële impact van zijn hervormingsvoorstel, spreekt de Orde zich niet uit.

Dat een hervorming niet altijd slaagt, is een understatement. Getuige de saga rond de uitvoering van de wet van 18 februari 2014 op het verzelfstandigd beheer voor de rechterlijke organisatie die op het einde van de vorige legislatuur botste op het verzet van de Franstalige meerderheidspartijen.⁷ Het uitstel – hopelijk geen afstel – van deze hervorming die de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht wil versterken, was mede het gevolg van bezorgdheden over de kosten en de financiering ervan, waarvoor geen extra middelen waren uitgetrokken.⁸

En laat nu precies daar het schoentje ernstig knellen. Justitie verwierf de voorbije vier jaar een structurele verhoging aan middelen waardoor het budget in 2024 afklokte op 2,5 miljard, een half miljard meer dan bij het begin van de vorige legislatuur.⁹ Daarnaast kwam er ook 115 miljoen euro beschikbaar aan tijdelijke kredieten uit de Europese *Recovery and*

⁷ *De Tijd*, 19 april 2024, “Hoven en rechtbanken krijgen personeelsbeleid dan toch niet in eigen handen”; H. Lamon, Jubel 24 april 2024, “Zijn de Franstalige socialisten écht tegen moderne justitie?”; <https://www.jubel.be/zijn-de-franstalige-socialisten-echt-tegen-moderne-justitie/>

⁸ HRJ, Advies over het voorontwerp van wet tot optimalisatie van het verzelfstandigd beheer en de werking van de rechterlijke orde, 18 oktober 2023; <https://hri.be/nl/publicaties/2023/voorontwerp-van-wet-tot-optimalisatie-van-het-verzelfstandigd-beheer-en-van-de-werking-van-de-rechterlijke-orde>

⁹ *I.e.* een extra bedrag van 0,5 miljard EUR tegen 2024 boven op het bestaande jaarlijkse budget van 2 miljard EUR.

Resilience (herstel en veerkracht) fondsen.¹⁰ Maar dit volstaat duidelijk niet. Op 3 juli 2024 luidde de FOD Justitie¹¹ de alarmklok. Tegen het jaareinde zou hij niet langer in staat zijn de rekeningen voor essentiële nutsvoorzieningen te betalen. Er is geen budgettaire ademruimte en zonder bijkomende middelen vallen de lopende hervormingen van Justitie stil, laat staan dat er nieuwe zouden kunnen worden aangevat.

Gegeven de budgettaire situatie in dit land is duidelijk dat tussen de vele hervormingsvoorstellen voor Justitie en hoe die concreet moeten worden aangepakt, weloverwogen keuzes zullen moeten worden gemaakt.

Hier rijst het probleem van het niet kunnen beschikken over voldoende en betrouwbare empirische data over de werking van onze Rechtspraak, waarvoor België overigens al herhaaldelijk door de Europese Commissie op de vingers werd getikt.¹² Onderzoek dat een paar jaar terug door een UGent-rechtenstudent met de medewerking van en binnen het Gentse hof van beroep kon worden uitgevoerd¹³ over het rechtsmiddel hoger beroep, bevestigde dat de beschikbare data geen duidelijk noch exhaustief cijfermatig inzicht bieden in de door het hof behandelde zaken.

Zo valt bij hervorming van de in eerste aanleg gewezen uitspraak bijvoorbeeld niet te achterhalen of die steun vond in een andere appreciatie door de appelrechter van de feiten en/of van het voorgelegde bewijsmateriaal, dan wel of ze volgde uit een andere beoordeling van de rechtsvraag. Bij een geldvordering valt zonder een volledige lectuur van de in eerste aanleg, respectievelijk in hoger beroep gevelde beslissing niet uit te maken welke het bedrag van die vordering was, en in welke mate de beoordeling van de rechter

¹⁰ EC Landenrapport België 2024: Er zijn verschillende maatregelen ter ondersteuning van de digitalisering van het Belgische rechtstelsel opgenomen in het Belgische herstel- en veerkrachtplan, en België zal hiervoor financiering ontvangen uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit, mits België de desbetreffende mijlpalen en streefdoelen haalt. Zie voor nadere gegevens de bijlage bij het uitvoeringsbesluit van de Raad tot wijziging van het uitvoeringsbesluit van 13 juli 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor België, investering I-2.05, submaatregel 1. https://commission.europa.eu/document/download/ac09a9ad-63c4-4c65-bf36-d032b605a015_nl?filename=9_1_58050_coun_chap_belgium_nl.pdf

¹¹ https://justitie.belgium.be/nl/nieuws/persberichten/hervorming_justitie_valt_stil_zonder_extra_budget

¹² Zie het ontbreken bij verschillende grafieken opgenomen in het 2024 EU Scoreboard gegevens voor België (no data); zie o.m. de grafieken met 5, 6, 13, 14, 19,

¹³ T. Van Nieuwenhuysse, "Binnenshuis in het hof van beroep te Gent: een analyse van de rechtspraak over civiele zaken en ondernemingsgeschillen" (Masterproef acadj. 2021-22).

https://libstore.ugent.be/fulltxt/RUG01/003/116/427/RUG01-003116427_2023_0001_AC.pdf

in hoger beroep daarover afweek van deze van zijn collega in eerste aanleg. Voor de eerstelijnsinstanties wordt niet bijgehouden in hoeveel van de door hen uitgesproken vonnissen een rechtsmiddel wordt aangewend, zodat we aan de hand van de thans beschikbare statistieken niet weten vanuit welke rechtscolleges de instroom aan zaken voor een hof van beroep precies vandaan komt.

Deze zomer liet Peter Rousseeuw¹⁴, emeritus prof in de statistiek aan de KULeuven en belangrijke financier van baanbrekend onderzoek in dit wetenschapsdomein in de krant *De Tijd* optekenen: “Het beleid zou eigenlijk veel meer kunnen met statistisch beter onderbouwde beslissingen. Maar politici gaan uit van hun eigen ideologie. Dat gaat zo bij gezondheidszorg, bij justitie, in het onderwijs. Altijd weer die dadendrang. Altijd weer die recepten die in andere landen al zijn uitgetest en niet werken, in de vergeefse hoop dat hetzelfde recept deze keer een ander resultaat zou opleveren. Het is gewoon verspilling van energie”.

Bij studie van de door de Steundienst van het College van hoven en rechtbanken ter beschikking gestelde statistieken valt op dat tussen 2018 en 2023 het aantal nieuw ingeleide burgerlijke zaken¹⁵ voor de hoven van beroep van het Rijk¹⁶ daalde met 3.018 zaken, hetzij 19,28% minder zaken. In diezelfde periode liep het aantal afgehandelde zaken, dit zijn het aantal arresten¹⁷, terug met 3.583 stuks, hetzij 21,93% minder arresten.

In een disclaimer bij deze cijfers onderstreept de Steundienst dat de activiteitenstatistieken de werklast van de hoven en rechtbanken niet weerspiegelen. Hij wijst er op dat daarvoor nog met andere criteria rekening moet worden gehouden, zoals

¹⁴ *De Tijd*, 3 augustus 2024; S. De Smedt: “Hij werd schatrijk met wiskunde, nu wil Peter Rousseeuw statistiek de erkenning geven die ze verdient”,.

¹⁵ Waaronder – naast de burgerlijke zaken in de strikte zin van het woord – ook de fiscale zaken, zaken afkomstig van de ondernemingsrechtbank, jeugd- en familiezaken begrepen zijn.

¹⁶ Bron: <https://www.rechtbanken-tribunaux.be/sites/default/files/media/col/stat/keydata/kerncijfers-2014-23.pdf>

Daarin staat volgende disclaimer te lezen: “Een groot aantal factoren beïnvloedt de kwaliteit van de statistieken. Hierbij kunnen we enkele voorbeelden vermelden: de kwaliteit van de registratie van de gerechtelijke gegevens in het informaticasysteem, het uniforme gebruik van dit informaticasysteem en van de codes die het bevat of zelfs de goede werking van het informaticasysteem. Daarom is een zekere voorzichtigheid altijd aangeraden bij de interpretatie van de statistieken”.

¹⁷ De statistieken verduidelijken niet of het allemaal gaat over “eindarresten”, waarmee de rechtsmacht van het hof van beroep volledig is uitgeput, dan wel tussenarresten (die deze rechtsmacht niet integraal uitput).

het personeelskader, de complexiteit van de behandelde zaken en de verschillende werkmethodes binnen de instanties. In het werkingsverslag over het jaar 2023 van één van de hoven van beroep¹⁸ stipt de eerste voorzitter aan dat de vele nieuwe wetgeving de werklast vergroot, evenals het gegeven dat in alle materies de behandelde dossiers in doorsnee duidelijk omvangrijker en complexer zijn dan voorheen het geval was.

Elk van deze factoren of een combinatie ervan kunnen een plausibele verklaring vormen voor deze opvallende daling van de output. Maar bij gebrek aan betrouwbare data over deze variabelen tasten we hierover eigenlijk in het duister.

Nog fundamenteler – en dus meer zorgwekkend – is dat we ook geen deugdelijk inzicht hebben in de redenen van de sterke daling aan nieuwe burgerlijke zaken voor de beroepshoven. Tussen 2015 en 2023 daalde die instroom met 26,60 %. In die periode werden niet enkel de gewone rechtsmiddelen diepgaand hervormd, maar stegen voor de burger ook de aan het procederen verbonden kosten aanzienlijk, door de invoering van BTW op advocatenprestaties en de dan ook duidelijk voelbaar geworden weerslag van de nieuwe invulling van de rechtsplegingsvergoeding.

Maar opnieuw, gebrek aan data maakt dat we eigenlijk niet weten welke realiteit achter die cijfers schuilgaat. Is de toegang tot de rechter voor elke burger nog wel daadwerkelijk verzekerd?

U weet dat België lang geleden¹⁹ een koploper was in de statistiek. Maar net nu, in een tijdsgewricht waarin beleid steeds meer *data driven* wordt, staat het gebrek aan gegevens over vele relevante variabelen het nastreven van een efficiëntere rechtsbedeling in de weg. Vandaar dit pleidooi om meer aandacht te besteden aan robuuste statistiek zodat de voorgenomen justitiële hervormingen echt doel treffen.

*

¹⁸ Werkingsverslag van het hof van beroep Antwerpen, goedgekeurd op de algemene vergadering van 31 mei 2024.

¹⁹ Adolphe Quetelet nam in 1841 het initiatief tot oprichting van de Centrale Commissie voor de Statistiek.

* *

3. Vertrouwen van de burger in justitie

Een van de problemen waarmee justitie hier vandaag de dag worstelt is het imago dat deze instelling heeft bij de bevolking, anders gezegd, het vertrouwen van de burger in Justitie.

De vijfde justitiebarometer van 2024 geeft aan dat het vertrouwen in Justitie op 10 jaar tijd gedaald is van 61 naar 54%.

Het valt hierbij op dat het vertrouwen in justitie bij kortgeschoolden een stuk minder is dan bij hogeschoolden. Ook geven respondenten uit hogere sociale klassen klaarblijkelijk vaker aan vertrouwen in justitie te hebben dan personen die zich tot de lagere en de middenklasse rekenen. Hierbij past nog een andere vaststelling. Het vertrouwen in justitie was weliswaar 10 jaar geleden in 2014 nog 61% maar het laagste peil van vertrouwen in Justitie kwam voor in 2002, toen maar 41% vertrouwen had in justitie. Wellicht lag de crisis van justitie in de zaak Dutroux toen nog vers in het geheugen. Bovendien was het vertrouwen het hoogst in 2007, met name 66%.

Zeer belangrijk is dat de stelling dat wanneer een persoon als partij betrokken wordt in een rechtszaak hij een eerlijk proces zal krijgen door 67% van de respondenten wordt beaamd.

Wat de bestraffing betreft is een meerderheid van de respondenten van oordeel dat misdrijven niet streng genoeg bestraft worden, met name in afnemende volgorde seksuele misdrijven, georganiseerde criminaliteit, computercriminaliteit, moorden en drugmisdrijven. Opvallende (of toch niet?) uitschieter naar beneden: verkeersmisdrijven (32%, waarvan 36% in Vlaanderen en maar 25% in Wallonië), wellicht niet toevallig dit soort misdrijven waar elke burger mee in aanraking kan komen en ook in aanraking komt. Anderzijds blijkt dat de burger in de regel ook niet gekant is tegen alternatieve straffen zoals de werkstraf of het elektronisch toezicht.

Deze cijfers zijn niet wezenlijk verschillend van deze uit 2010.

Het vertrouwen in justitie ligt lager dan het vertrouwen dat de burger heeft in onderwijs en politie maar nog steeds een stuk hoger dan het vertrouwen van de burger in de pers, het parlement en de regering met respectievelijk 44, 41 en 36%.

Zoals procureur-generaal bij het Hof van Cassatie Ria Mortier het in een bijdrage verwoordt²⁰, blijkt hieruit dat instellingen waarvan het werk voor de burger zichtbaar is zoals dit bij onderwijs en politie het geval is meer vertrouwen genieten dan instellingen die men concreet minder aan het werk ziet en zich op een hoger niveau bevinden zoals justitie, pers, parlement en regering. Anders gezegd: onbekend is onbemind.

De oorzaken zijn wellicht zeer divers.

Vooreerst dient rekening te worden gehouden met het maatschappelijk klimaat en de zeer snelle evolutie van de samenleving in de laatste 20 à 30 jaar. Hierbij is de burger niet alleen een stuk mondiger geworden doch wordt diezelfde burger geconfronteerd met informatie uit alle hoeken die in bulk en niet omkaderd naar hem wordt gegooid via sociale media, de reguliere media, influencers en allerhande nieuwskanalen.

Tweede evolutie is de sterk toegenomen individualisering van de samenleving. Individuele rechten zijn vanzelfsprekend inherent aan een democratische rechtsstaat. De sterke klemtoon die in onze samenleving wordt gelegd op de eigen persoon, het ik, en het in de ogen van velen hoogste goed bestaande uit de zelfontplooiing van de eigen persoon hebben nochtans sommigen ertoe gebracht te denken dat het de belangrijkste taak van de overheid is om het eigen persoonlijke belang te dienen. Wanneer dit niet gebeurt wijst men vanzelfsprekend de overheid met de vinger.

Ten derde is er de rol van die andere staatsmacht, de pers. Ook deze staatsmacht is noodzakelijk in een democratische rechtsstaat, onder meer om de werking van justitie kritisch te benaderen. Men zou dus verwachten dat personen die kritisch zijn voor justitie

²⁰ R. Mortier, "Wat kan de Justitiebarometer ons leren?", <https://hri.be/admin/storage/hri/bijdrage-ria-mortier.pdf>

de pers op handen dragen. Klaarblijkelijk is dit niet het geval nu het vertrouwen in de pers nog 10% lager ligt dan het vertrouwen in justitie.

Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie Mortier zegt dan ook zeer terecht dat het voor het goed functioneren van de rechtsstaat niet voldoende is dat instellingen constitutioneel bestaan en zij hun grondwettelijke opdracht uitvoeren. Ook is een cultuur vereist die bestaat tussen gezagsdragers en instellingen en met name een cultuur die wordt gekenmerkt door een doorleefd wederzijds respect en vertrouwen en door een openheid voor elkaars positie die verder gaat dan het louter respecteren van elkaars bevoegdheden.

Wellicht niet toevallig resoneerde haar visie in het gemeenschappelijk memorandum van de drie hoge rechtscolleges waarin werd opgeroepen om tussen de drie staatsmachten permanent een constructieve dialoog te voeren om een klimaat van wantrouwen te vermijden en de voor de rechtsstaat noodzakelijke evenwichten – waaronder de onafhankelijkheid van Justitie – te beschermen.

Bemoedigend was in diezelfde nota te lezen dat de magistratuur van haar zijde ook zelf dient te blijven waken over de integriteit van haar leden. De magistratuur moet inderdaad ook zichzelf ernstig nemen. Zonder integriteit heeft de magistraat geen gezag.

Die rechtspraak dient vanzelfsprekend ook zelf haar eigen onafhankelijkheid te bewaken. Dit is vandaag de dag niet gemakkelijk. De rechterlijke macht wordt steeds nauwer betrokken bij maatschappelijke debatten die over meer gaan dan de loutere toepassing van de bestaande wet.

Zoals Geert Corstens en Reindert Kuiper aangeven moet de rechter bij de interpretatie van wetten en verdragen zijn hand niet overspelen en zich, tenzij hij niet anders kan, niet te veel bemoeien met keuzes die door politici zouden moeten worden gemaakt. Als de rechter de wet gaat uitleggen en hij in de toelichtende stukken niet vindt wat de wetgever

wilde in een zaak zoals de rechter die op dat moment moet beslissen, doet hij er verstandig aan zich af te vragen wat een redelijke wetgever vandaag de dag zou beslissen.²¹

Wanneer sommige politici het hebben over de zogenaamde “activistische” rechter moet daar worden bij vermeld dat de politiek en de burger daar zelf een verantwoordelijkheid dragen aangezien de neiging bestaat om bepaalde maatschappelijke problemen door te schuiven naar de rechter.

Zoals Corstens schrijft: “De rechter kent de samenleving als geen ander. Hij staat met beide benen er middenin. Dat betekent niet dat hij dit voortdurend moet laten zien. Openheid is goed. Maar te dicht op maatschappelijk en politiek gevoelige kwesties staan kan zijn positie als onpartijdig en onafhankelijk figuur ondermijnen”.²²

*

* *

4. Pleidooi voor een meer communicatieve Justitie

In het memorandum van het College van de hoven en rechtbanken²³ voor een nieuwe federale regering wordt terecht aandacht besteed aan beter en transparant communiceren met de burgers. Hierbij wordt de nadruk gelegd op de noodzaak van een kader waarbij elk rechtscollege over een website zou beschikken en wordt het nodig geacht dat elk rechtscollege kan beslissen of het aanwezig wil zijn op sociale media om via sociale netwerken te communiceren. Dit dient bijzonder omzichtig te gebeuren opdat de onafhankelijkheid van de magistratuur niet in het gedrang zou komen.

Justitie dient weerbaar zijn wanneer de rechterlijke macht wordt aangevallen of in een slecht daglicht wordt gesteld, zeker wanneer dit gebeurt door een politieke verantwoordelijke. Niet alleen persmagistraten of persattachés hebben in dit verband een

²¹ G. Corstens en R. Kuiper, *De rechter grijpt de macht. En andere misvattingen over de democratische rechtsstaat*, Amsterdam, Prometheus, 2020, 80-81.

²² G. Corstens en R. Kuiper, *De rechter grijpt de macht. En andere misvattingen over de democratische rechtsstaat*, Amsterdam, Prometheus, 2020, 171.

²³ <https://www.rechtbanken-tribunaux.be/nl/nieuws/persbericht-memorandum-voor-de-volgende-federale-regering>

taak te vervullen maar ook de korpsoversten van de diverse hoven en rechtbanken en niet in het minst de minister van Justitie die de politieke plicht heeft om het instituut dat hij of zij beheert als dusdanig te verdedigen ook al wil dit natuurlijk niet zeggen dat er geen verantwoordelijkheden kunnen worden geduid.

Ook de advocatuur vervult hierin een rol. Niet zelden wordt vastgesteld dat wanneer de rechtspraak wordt aangevallen het de leden van de balie zijn die vanuit een inherent gevoel van rechtvaardigheid en zin voor nuance de verdediging van dit instituut opnemen.

In een recent in *Nullum Crimen*²⁴ verschenen bijdrage analyseren Elke Goos en Maartje Verdickt onder meer naar aanleiding van de justitiebarometer de zogenaamde punitiviteits- en informatiekloof tussen de burger en justitie. Uitgangspunt van deze bijzonder lezenswaardige en mooi onderbouwde studie is dat justitie er belang bij heeft om het terugkerende patroon waarbij naar aanleiding van enkele fel gemediatiseerde zaken veel ophef in de samenleving ontstaat met een sterke vraag naar verandering waarna de rust terugkeert tot opnieuw dergelijke zaken ter sprake komen, te doorbreken of minstens te temperen.

Communiceren kan de informatiekloof en de punitiviteitskloof verkleinen.

Uit onderzoeken, onder meer gedaan in Nederland in opdracht van de Raad voor de Rechtspraak door onder meer de hoogleraren Van Koppen²⁵ en Wagenaar²⁶, blijkt dat de punitiviteitskloof heel wat kleiner is indien burgers in dezelfde positie gesteld worden als waarin rechters zich bevinden en derhalve beschikken over meer relevante informatie. Over hoe meer informatie het publiek beschikt hoe meer het zal oordelen als een rechter.

Deze ietwat hoopvolle conclusie dient nochtans te worden gerelativeerd. Wanneer de punitiviteitskloof tussen de burger en justitie in een bepaalde mate kan beperkt worden

²⁴ E. Goos en M. Verdickt, "Een roep om strengere bestraffing of een wens om meer en betere informatie? De punitiviteits- en informatiekloof ontleed", *NC* 2024, 1-22.

²⁵ J. de Keijser, P. Van Koppen en H. Elffers, *Op de stoel van de rechter*, 2006, Raad voor de Rechtspraak, www.rechtspraak.nl

²⁶ W. Wagenaar, *Strafrechtelijke oordelen van rechters en leken*, 2008, Raad voor de Rechtspraak, www.rechtspraak.nl

door meer informatie rijst natuurlijk de vraag op welke manier en in welke mate deze informatie aan de burger kan worden gegeven.

De justitiebarometer bevestigt dat de overgrote meerderheid van de burgers zijn kennis over justitie ontvangt via de pers. 79% van de respondenten duidt het journaal aan, 61% van de respondenten kranten en tijdschriften en 52% van de respondenten sociale media.

Vele klassieke nieuwsmedia focussen op justitieberichtgeving die de burger kan boeien. Een aantal trends zijn hierbij duidelijk. Dit zijn bijvoorbeeld de zaken van leven en dood, de zedenzaken waarvoor vandaag de dag veel maatschappelijke aandacht bestaat en sedert enige tijd ook de zware verkeerszaken.

Zelfs indien de informatie die wordt gebracht niet onjuist is zal vanzelfsprekend de aandacht voornamelijk gefocust worden op de invalshoek die eveneens de laatste twee decennia bijzonder aan maatschappelijk belang heeft gewonnen, met name het oogpunt of het belang van het slachtoffer. Zoals Goos en Verdickt in hun studie stellen is deze informatie ook vaak ongenueanceerd, wat minstens deels te maken heeft met het gegeven dat informatie over rechterlijke uitspraken voor de pers niet eenvoudig te verkrijgen is.

Dit illustreert meteen pertinent het belang van het spoedig op de rails krijgen van het 'Centraal register voor de beslissingen van de rechterlijke orde' (roepnaam: *JustJudgment*). U weet dat het externe luik van die databank al op de laatste dag van 2023 operationeel had moeten zijn. De datum van inwerkingtreding werd, kort vóór die deadline, verdaagd naar 1 april 2024²⁷. Ook die datum werd niet gehaald. Het belooft weinig goeds dat de wetgever bij het verstrijken van die uitgestelde datum niet eens de moeite nam om een nieuwe datum voor die inwerkingtreding vast te stellen. Rechters communiceren in de eerste plaats via hun uitspraken. Het ter beschikking stellen aan het publiek van gepseudonimiseerde vonnissen is niet enkel onderdeel van hun door het EVRM en de Grondwet voorziene openbare bekendmaking. Ze dient de transparantie en strekt tot de

²⁷ Art. 28 Wet 19 december 2023 (BS 29 december 2023, ed. 1): In artikel 22, tweede lid, Wet 16 oktober 2022 worden de woorden "31 december 2023" vervangen door de woorden "1 april 2024".

in een rechtsstaat onontbeerlijke controle op de werking van de rechterlijke macht. Noch Juportal, noch de publicatie van gerechtelijke uitspraken door commerciële uitgeverijen verzekert een representatief beeld van de Belgische rechtspraak.

Ook voor de Rechtspraak zelf is het beschikbaar zijn van een vlot toegankelijke en doorzoekbare uitsprakendatabank essentieel. Op vandaag heeft ook de individuele rechter al te weinig inhoudelijk inzicht over hoe er door zijn collegae recht wordt gesproken. Het maakt zijn werk tot een ambacht, wat nefast is voor het prestatievermogen en de rechtszekerheid waarvoor een bijdetijdse rechtspraak garant dient te staan.

*

* *

5. Het vereenvoudigen en efficiënter maken van het processueel gebeuren en, waar mogelijk, streven naar convergentie van de regels die het strafproces en de burgerlijke procedure beheersen

De laatste justitiebarometer²⁸ leert dat het vertrouwen in justitie het laagst is bij de burgers die zichzelf rekenen tot de lagere sociale klassen. Het gaat hierbij jammer genoeg ook om het segment van de bevolking dat doorgaans het minst opleiding heeft genoten, dikwijls ook de minste aandacht heeft voor brede maatschappelijke problemen en tendensen en dan ook wellicht het gevoel heeft dat de rechtspraak in het algemeen ongrijpbaar is voor het bevattingsvermogen.

Het gevoel dat justitie een ver van mijn bed show is heeft voor een deel te maken met de complexiteit van de wetgeving die de Rechtspraak geacht wordt toe te passen. Op zijn beurt is deze complexiteit het gevolg van de complexiteit van onze samenleving en de inherente complexiteit van de organisatie van een sociale welvaartsstaat.²⁹

²⁸ HRJ, “De blik van de burger”, april 2024, 117 p. en bijlagen; <https://hri.be/nl/publicaties/2024/vijfde-justitiebarometer>

²⁹ Zelfs indien men zich nog ver afhoudt van domeinen van het bijzonder strafrecht zoals het milieurecht met inbegrip van vergunningenrecht, het sociaal strafrecht, fiscaal strafrecht maar zich beperkt tot het klassieke burgerlijk recht en strafrecht is het onontkoombaar dat de wetgeving op zich, de laatste jaren bij momenten bijzonder ontoegankelijk is geworden. Dit heeft, en zeker wat het strafrecht betreft, te maken met de leeftijd van de juridische instrumenten die moeten gehanteerd worden en het gegeven dat het zeker in het strafrecht soms moeilijk lijkt om deze instrumenten

Waar het nieuwe Strafwetboek³⁰ een verademing is voor de geest maar ook voor de leesbaarheid van de wetgeving is lectuur van het Wetboek van Strafvordering daarentegen een zware opdracht. Het behouden van dit oude instrument heeft tot gevolg dat door het toevoegen van allerlei noodzakelijke wettelijke bepalingen de leesbaarheid van deze teksten werkelijk problematisch wordt.

Zo heeft de recente wet van 28 maart 2024 op grond van het GDPR-gedachtengoed in het Wetboek van Strafvordering voor elkeen, zelfs indien die geen rechtstreeks belanghebbende is in de zin van artikel 21*bis* van het Wetboek van Strafvordering een recht op toegang ingevoerd in het dossier op grond artikel 37, §1, 5° van de wet van 30 juni 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens. Er werd in deze wetgeving een procedure ontwikkeld die nogal parallel loopt met de procedure van het verzoek tot inzage in het dossier en dit zowel in het kader van het opsporingsonderzoek als het gerechtelijk onderzoek. In plaats van de volledige materie van het recht op inzage in het dossier op een coherente manier te herschrijven heeft de wetgever in het nieuwe artikel 61*ter*/1 tot uitdrukking willen brengen dat artikel 61*ter* Sv. grotendeels ook van toepassing is op deze procedure strekkende toegang tot het dossier door personen op grond van de voormelde wet van 30 juli 2018.³¹ Men heeft zulks – en ik citeer – tot uitdrukking willen brengen als volgt: “*Artikel 61ter, §§,2, eerste lid, tweede, derde en vierde volzin, tot 6 is van toepassing op het verzoek van de rechtstreeks belanghebbenden om inzage te krijgen van de in het dossier verwerkte...*”. Dergelijke tekst is niet alleen volstrekt onleesbaar voor de gemiddelde burger maar dreigt evident te leiden tot bepaalde fouten.

Naast goed leesbare teksten dient bij hervormingen in de regelgeving het streven naar efficiëntie in het procesgebeuren absoluut voorop te staan. Een recent voorbeeld van hoe

grondig te vernieuwen. Men kan hierbij verwijzen naar de sedert decennia vruchteloos gebleken pogingen om een nieuw wetboek van strafprocesrecht in te voeren.

³⁰ Wet 29 februari 2024 tot invoering van boek I van het Strafwetboek, *BS* 8 april 2024. Wet 29 februari 2024 tot invoering van boek II van het Strafwetboek, *BS* 8 april 2024.

³¹ Dezelfde wet voert de nieuwe artikelen 21*quinquies* en 61*quinquies*/1 in waarbij dit recht op inzage van de verwerkte persoonsgegevens ook wordt geregeld voor de verdachte, in verdenkinggestelde, de benadeelde die een verklaring heeft afgelegd overeenkomstig artikel 5*bis* VTSV en de burgerlijke partij.

het *niet* moet, biedt het invoeren van een gemeenrechtelijk verzetsrecht voor vennoten van vennootschappen met een onvolkomen rechtspersoonlijkheid door een wet van 21 april 2024.³²

In de klassieke visie zijn die vennootschappen en hun vennoten één en ondeelbaar. De zaakvoerder of vertegenwoordiger van de vennootschap vertegenwoordigt dus ook iedere vennoot, wat van rechtswege leidt tot een hoofdelijke gehoudenheid van de vennootschap en haar vennoten voor een gezamenlijke schuld.³³ Op basis hiervan werd traditioneel besloten dat het vonnis waarin de vennootschap tot betaling van zo een schuld wordt veroordeeld ook de vennoot van een maatschap, een vennootschap onder firma of een commanditaire vennootschap bindt, ook al was die vennoot zelf niet als partij gedaagd in dat geding.

In 2018 oordeelde het Hof van Cassatie³⁴ evenwel dat uit de wet niet volgt dat niet-gedaagde vennoten ook partij worden in het geding. Om een einde te stellen aan de rechtsonzekerheid voert de wetgever thans voor de niet in het geding gedaagde vennoot het recht op verzet in op de wijze en binnen de termijn bepaald in het Gerechtelijk Wetboek, zelfs indien de beslissing voor hoger beroep vatbaar is.

U begrijpt dat de gemaakte keuze leidt tot proliferatie van het geding zo één of meerdere van de niet-gedaagde vennoten gebruik maakt van dit verzetsrecht. Ook zal potentieel dikwijls het probleem opduiken van de samenloop van het verzet door de niet-gedaagde vennoot met een hoger beroep door de vennootschap tegen eenzelfde vonnis. Respect voor de in het burgerlijk procesrecht alsmat sterker oprijzende beginselen van proceseconomie en concentratie van het geding³⁵, had tot een andere benadering moeten leiden. Waarom werd er niet voor geopteerd om, naar analogie met het

³² Wet 21 april 2024 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen wat betreft het invoeren van een gemeenrechtelijk verzetsrecht voor de vennoten van de maatschap, de vennootschap onder firma en de commanditaire vennootschap, *BS* 12 juli 2024.

³³ Artikel 4:14 en 4: 22 *WVV juncto* art. 1202, tweede lid oud BW; art. 5.160, § 2 BW.

³⁴ Cass. 13 april 2018, AR C.17.0486.F, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180413.3

³⁵ J.-F. Van Drooghenbroeck en F. Balot, "L'autorité de la chose jugée happée par la concentration du litige", in G. de Leval en F. Georges (eds.), *L'effet de la décision de justice. Contentieux européens, constitutionnel, civil et pénal* Liège, Anthemis, 2008, 153-217.

afstammingsrecht³⁶, te voorzien dat in afwijking van artikel 811 Ger.W. de rechtbank, zelfs ambtshalve, kan bevelen dat alle belanghebbenden tegen wie krachtens de wet de beslissing mede moet gelden, in het geding worden geroepen? Meer algemeen zou de wetgever er goed aan doen de verdiensten van de zogenaamde *exceptio plurium litis consortium* ernstig in overweging te nemen. Het invoeren daarvan zou alvast toelaten tal van complexe procedurele problemen in meerpartijengeschillen te vermijden. Ook zou het gebruik van buitengewone rechtsmiddelen, zoals het derdenverzet en de herroeping van gewijsde, erdoor aanzienlijk kunnen afnemen.³⁷

Ook werden de laatste jaren onder meer op grond van rechtspraak van het Grondwettelijk Hof in het opsporingsonderzoek participatierechten ingevoerd naar analogie met het gerechtelijk onderzoek. Alleen blijft dan de logische vraag waarom de twee typen van vooronderzoek worden behouden. De voorgestelde hervorming van het gerechtelijk onderzoek en de creatie van een eengemaakt vooronderzoek (wat in een overgrote meerderheid van de landen van de EU bestaat) vereist een heroverweging van de rol van de onderzoeksrechter evenals de burgerlijke partijstelling bij wijze van actie. Een en ander kan sterk vereenvoudigd worden.

De nieuwe regeling van de verjaring van de strafvordering³⁸ is dan weer sterk vereenvoudigd en dit is een goede zaak. De invoering van wat de instellingsverjaring wordt genoemd werd reeds eerder voorgesteld in een doctoraal proefschrift verdedigd aan de Gentse rechtsfaculteit door collega Joachim Meese³⁹ en werd ook opgenomen in het ontwerp van wetboek van strafprocesrecht in 2020.⁴⁰ Het gegeven dat de verjaring van de strafvordering niet meer loopt eens de strafvordering bij de rechter aanhangig is gemaakt is ook gebruikelijk in burgerlijke zaken. Vanaf dat moment dient de voortgang van de rechtspleging te worden gehandhaafd of gesanctioneerd door middel van bepalingen

³⁶ Art. 331*decies* OBW. Vgl. art. 1514 Ger.W. waar een afgezwakte variant van hetzelfde uitgangspunt in terug te vinden is.

³⁷ Vgl. evenwel Cass. 4 juni 2020, AR C.18.0345.N, RW 2021-22, 89 concl. R. Mortier. Dit arrest leert dat de *exceptio plurium litis consortium* in het Belgische burgerlijk procesrecht niet bestaat.

³⁸ Wet 9 april 2024 Strafrecht I, BS 18 april 2024 (artikelen 32 e.v.)

³⁹ J. Meese, *De duur van het strafproces. Onderzoek naar de termijn waarbinnen een strafprocedure moet of mag worden afgehandeld*, Larcier, 2006, 468 p.

⁴⁰ Wetsvoorstel houdende het Wetboek van Strafrecht, *Parl.St.* Kamer 2020, 1239-001.

omtrent de redelijke termijn. Toen ik in december 2005 als promotor van het proefschrift schreef dat ik hoopte dat ook in kringen van de wetgever kennis zou worden genomen van de geformuleerde voorstellen had ik niet meer verwacht dat dit bijna 20 jaar later ook zou gebeuren.

In zijn memorandum stipte de FOD Justitie aan dat de basis van Justitie een heldere wetgeving is. Dit ideaal is, ook in het procesrecht, nog niet helemaal bereikt. Recht is en blijft mensenwerk. Maar de gezonde ambitie verder te streven naar een zo eenvoudig en transparant mogelijke rechtspleging, die performant en doeltreffend is en zich uitstekend leent om ook in een werkelijke digitale rechtbank en dito procedure toepassing te vinden, mogen we niet laten varen.

Specifiek voor wat het burgerlijk procesrecht betreft, is het aangewezen daarbij de *Model European Rules of Civil Procedure* niet uit het oog te verliezen. Die door twee internationale instellingen voor rechtseenmaking en -ontwikkeling – het European Law Institute en Unidroit – opgestelde regels beogen binnen Europa meer consistentie te creëren in het civiele procesrecht en reiken voor de toekomstige evolutie van deze rechtstak enkele modelbepalingen aan die de beste praktijken weerspiegelen.⁴¹

Vereenvoudiging van regels en, waar mogelijk, verder actief streven naar meer convergentie tussen de bepalingen van de penale en civiele rechtspleging hoort bij die oefening ook voorop te staan. De materie van het deskundigenonderzoek levert hiervan een mooi voorbeeld. Ook de conclusietermijnen en het grievenstelsel die met de Potpourri II-wet⁴² in het strafproces werden ingevoerd, zijn efficiënt en nuttig gebleken *legal transplants* uit het burgerlijk procesrecht. Waarom zouden we niet mogen dromen van eenzelfde beroepstermijn in de civiele en penale rechtspleging in plaats van de huidige één maand versus 30 dagen?

⁴¹ W. Vandenbussche, J. Van Doninck e.a., “Lessen van de ‘ELI-UNIDROIT Model European Rules of Civil Procedure’ voor het Belgische recht – Leçons des ‘ELI-UNIDROIT Règles modèles européennes de procédure civile’ pour le droit belge” *P&B* 2023, 163-202.

⁴² Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, *BS* 19 februari 2016.

*

* *

6. Besluit

In februari van dit jaar overleed voormalig Frans minister van Justitie Robert Badinter. In de vijf jaar dat hij minister van Justitie is geweest is hij erin geslaagd het individueel klachtrecht van de Franse burger bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens te doen erkennen, de doodstraf in Frankrijk af te schaffen en de in België overgenomen regeling uit te werken voor de foutloze vergoedingsplicht ten aanzien van zwakke weggebruikers. Toen men hem een aantal jaar geleden vroeg naar het woord dat hij het liefst hoorde, antwoordde hij zonder enige aarzeling: “Justice, évidemment”.

Wij zijn er van overtuigd dat velen onder de hier aanwezigen, net zoals de overgrote meerderheid van magistraten, advocaten, griffiers, gerechtspersoneel en andere medewerkers van het gerecht op deze vraag hetzelfde antwoord zouden geven.

Voor vele mensen werkzaam binnen justitie zijn hun dagelijkse activiteiten meer dan een beroep. Ze omvatten ook een groot maatschappelijk engagement. Dit uit zich onder meer in een breed palet aan initiatieven waarmee de magistratuur op vrijwillige basis uitreikt naar de samenleving. Denk aan de ontwikkeling van programma's om scholen en groepen te ontvangen of te bezoeken en hen te informeren over de rechtsstaat. Denk aan allerlei pilotprojecten om de conflicthantering te verbreden en, waar mogelijk, de betrokkenen actief te betrekken bij de geschiloplossing. Denk ook aan de inzet van zovelen aan wetenschappelijke studiedagen en publicaties.

Budgettaire krapte of institutionele tekortkomingen mogen die grote gedreven inzet van vele mensen, zonder dewelke structuren ook niet werken, niet doen vergeten. Ze verdienen daarvoor ons respect en onze waardering.

Wij danken u voor uw aandacht.

* *

*

Hartelijk dank, professor Traest, professor Taelman, voor jullie boeiende uiteenzetting en kritische analyse van de situatie van Vrouwe Justitia. Dank ook voor de positieve boodschap: het maatschappelijk engagement van onze collega's en medewerkers geraakt al te vaak ondergesneeuwd omdat de focus in de media nu eenmaal ligt bij wat misloopt en niet bij de vooruitgang die er wordt geboekt. Alhoewel er niet kan betwist worden dat de opeenvolgende ministers van Justitie belangrijke inspanningen hebben geleverd voor de modernisering van Justitie en zeker op wetgevend vlak belangrijke stappen hebben gezet, blijft ook het aantal pijnpunten onaanvaardbaar hoog. Ik zal hier straks nog even op terugkomen.

3. IN MEMORIAM

Naar aanleiding van de opening van het gerechtelijk jaar besteden we traditioneel aandacht aan de activiteiten van het voorbije jaar.

Traditiegetrouw past het ook even terug te denken aan onze collega's, medewerkers en leden van de balies van het ressort die niet meer in ons midden vertoeven.

Graag dus enkele ogenblikken van ingetogenheid voor:

BRENDONCK Daniël

Ere-secretaris bij het parket West-Vlaanderen, afdeling Brugge, overleden op 16 augustus 2024.

CALLEBAUT Lucrèse

Rechter in ondernemingszaken bij de ondernemingsrechtbank Gent, afdeling Gent, overleden op 22 augustus 2023.

COMPERNOLLE Koenraad

Advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 20 september 2023.

DE DECKER Willy

Griffier-hoofd van dienst bij de jeugdrechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, overleden op 13 mei 2024.

DEWIT Johny

Advocaat aan de balie Gent, overleden op 15 januari 2024.

DEURINCK Marcel

Ere-Advocaat aan de balie Dendermonde, overleden op 22 januari 2024.

DOUSSELAERE Frank

Ere-advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 31 december 2023.

GEERINCKX Johan

Ere-hoofdgriffier bij de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, overleden op 28 augustus 2024.

GOBERT Stefaan

Advocaat aan de balie Gent, overleden op 17 mei 2024.

HAUTEKEETE Walter

Ere-griffier bij de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, overleden op 19 januari 2024.

HUGUES Natasja

Medewerker bij de ondernemingsrechtbank Gent, afdeling Gent, overleden op 1 september 2023.

KOCHUYT Guy

Ere-gerechtsdeurwaarder, overleden op 1 april 2024.

LANDUYT Susy

Assistente bij het hof van beroep te Gent, overleden op 15 december 2023.

LEFEBVRE Paul

Emeritus kamervoorzitter bij het hof van beroep te Gent, overleden op 21 maart 2024.

MEWISSEN Erik

Ere-advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 31 december 2023.

OCKERS Juliaan 'Jules'

Emeritus advocaat-generaal bij het hof van beroep te Gent, overleden op 5 juli 2024.

SCHUDDINCK Ingrid

Familierechter bij de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, overleden op 20 november 2023.

SERCU Ivan

Plaatsvervangend vrederechter bij de vredegerichten en politierechtbank West-Vlaanderen, eerste kanton Oostende, en advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 5 november 2023.

SINNAEVE Rik

Ere-secretaris bij het parket West-Vlaanderen, afdeling Brugge, overleden op 10 april 2024.

SNAUWAERT Gerard

Ere-secretaris bij het parket West-Vlaanderen, afdeling Brugge, overleden op 3 juli 2024.

SNOECK Raymond

Emeritus kamervoorzitter bij het hof van beroep te Gent, overleden op 22 januari 2024.

TYBERGHIN Robert

Ere-kamervoorzitter bij het hof van beroep te Gent, overleden op 24 januari 2024.

VAN DER STICHELEN Claudia

Plaatsvervangend vrederechter bij de vredegerichten en politierechtbank Oost-Vlaanderen, kanton Herzele en advocaat aan de balie Oudenaarde, overleden op 28 oktober 2023.

VAN DER STOCK Marc

Ere-rechter bij de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, overleden op 16 december 2023.

VAN LANCKER Marina

Poetsdame bij het hof van beroep te Gent, overleden op 1 mei 2024.

VANNECKE Silvère

Bode ter terechtzitting bij de rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, afdeling Veurne, overleden op 3 december 2023.

VAN WILDERODE Maria

Rechter bij de politierechtbank West-Vlaanderen, afdeling Brugge, overleden op 4 september 2023.

* *

*

Voor de Koning, vorder ik dat het aan het Hof behage te verklaren dat het zijn werkzaamheden zou hervatten.

Tevens vorder ik de eedaflegging van de advocaten-stagiairs.

* *

*

4. SPEECH VOOR DE ADVOCATEN-STAGIAIRS

Beste advocaten-stagiairs, stagemeeesters en stafhouders,

Geacht publiek,

Het gerechtelijk jaar 2023-2024 was een jaar van vele uitdagingen. Uitdagingen voor Justitie in het algemeen, maar ook uitdagingen voor het Openbaar Ministerie in het bijzonder. We hebben binnen Justitie een aantal belangrijke stappen gezet, zowel op wetgevend vlak als op beleidsmatig vlak. Zo ben ik bijvoorbeeld de wetgever dankbaar dat eindelijk aanvaard wordt dat we als Openbaar Ministerie à charge en à décharge werken, moeten werken: objectiviteit, onpartijdigheid en onafhankelijkheid behoren al jaren tot onze kernwaarden en worden nu eindelijk erkend en wettelijk verankerd.⁴³ De rechtspraak van het Hof van Cassatie is duidelijk op dat vlak:

- het opsporingsonderzoek mag niet uitsluitend à charge gevoerd worden en het Openbaar Ministerie moet waken over de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze zijn verzameld;
- het vermoeden van loyaliteit van het Openbaar Ministerie houdt in dat alle door het parket verzamelde gegevens bij het strafdossier worden gevoegd, inzonderheid de gegevens à décharge.⁴⁴

Ik hoopte, net als velen onder jullie, dat we ook ons engagement op informaticavlak nog dit jaar in de praktijk zouden kunnen omzetten en nog in 2024 een snellere toegang / inzage van onze afgehandelde dossiers voor alle belanghebbenden zouden kunnen verwezenlijken: voor jullie, advocaten, voor de slachtoffers en ook de verdachten. Het geheim van het onderzoek is immers essentieel, maar een democratische rechtsstaat moet er op kunnen rekenen dat de resultaten van de werkzaamheden van de gerechtelijke overheden toegankelijk zijn voor al wie het aanbelangt, voor al wie hiertoe gerechtigd is.

Er wordt hard gewerkt om tegen eind 2024 één enkele applicatie voor parketten, arbeidsauditoraten, parketten-generaal en auditoraten-generaal te realiseren: **JustOne**.

⁴³ Art. 28bis, § 1, eerste lid Sv., aangevuld bij artikel 2 van de wet van 18 januari 2024 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken III, BS 26 januari 2024.

⁴⁴ Cass. 19 december 2012, AR P.12.1310.F; Cass. 30 oktober 2001, AR P.01.1239.N; Cass 27 april 2010, AR P.10.0119.N, aangehaald in het wetsontwerp om justitie menselijker, sneller en straffer te maken III, *Parl.St.* Kamer, 2022-2023, nr. 55-3322, 4-5.

Dit project zit nog op spoor. De logische koppeling met de applicatie van de hoven van beroep – **HBCA** - waardoor de griffies van de hoven van beroep de gegevens van het Openbaar Ministerie in strafzaken niet meer blind zouden moeten overnemen met alle risico's op fouten, geraakt maar niet van de grond. Het is mij na jaren aandringen nog steeds een raadsel waarom deze kans op efficiënt samenwerken niet benut wordt, toch niet sneller verwezenlijkt kan worden.

Ondertussen wordt met de collega's van de Zetel ijverig samengewerkt aan de applicatie van de toekomst: **JustCase**. Binnen de parketten-generaal zijn de eerste magistraten al aan de slag met de module 'Strafuitvoeringsonderzoeken', die ons moet toelaten, in uitvoering van de vonnissen en arresten van onze hoven en rechtbanken, de onderzoeken naar de verborgen vermogens van veroordeelde criminelen een stuk efficiënter te laten verlopen. Ook hier dus positieve geluiden, een constructieve samenwerking.

Evenwel doemen donkere wolken boven ons ICT-verhaal op: het project **e-PV** voor de transfer van de gegevens van politie naar Justitie ligt zo goed als stil, andere voor de digitalisering van Justitie essentiële projecten zoals **JustView**, **JustConsult**, **JustDeposit**, **JustSign** en **JustJudgment** liepen soms maanden vertraging op. Hopelijk kunnen we begin september opnieuw van start gaan, en deze keer tot de finish! Deze projecten zijn immers essentiële bouwstenen voor een succesvol IT-verhaal die onder meer ook de balies het leven gemakkelijker moeten maken!

Onafhankelijkheid van de rechtspraak is essentieel, maar verhindert inderdaad niet dat er constructief samengewerkt wordt tussen Openbaar Ministerie en Zetel, niet alleen op vlak van IT-ontwikkelingen maar ook op vlak van human resources. Daartoe hebben nieuwe organen met een formeel of informeel karakter het levenslicht gezien: GEBECOM, GEBUCO, ... en zullen er in de nabije toekomst nog andere volgen. Eenvoudige governance-structuren die transparantie en optimalisering toelaten. Niet alleen de Zetel ben ik daarvoor dankbaar, maar ook de FOD Justitie, een essentiële partner om samen met ons te komen tot performante ICT en een efficiënt human resourcebeleid.

Tot slot, nog één laatste kanttekening, niet onbelangrijk voor zij onder jullie die ooit een job van magistraat zouden ambiëren. De politieke overheden vragen dat we aan employer branding zouden doen, zelf het heft in handen zouden nemen voor de rekrutering. Klinkt logisch. Moeilijk evenwel, niet omdat we niet willen maar omdat we eerlijk moeten blijven: niet alle gerechtsgebouwen ogen aantrekkelijk: wat moeten we bijvoorbeeld denken van het feit dat magistraten en personeel soms hun activiteiten moeten verrichten vanuit beschimmelde bureaus, wetende dat de verslagen van de deskundigen te kennen geven dat er sprake kan zijn van toxische schimmels, en zo zijn er nog wel voorbeelden. Ik hoop dus, net als mijn vele collegae - korpschefs, dat de volgende regering, ondanks de vele budgettaire moeilijkheden, hier oog zal voor hebben en in hoge mate rekening zal houden met de memoranda, witboeken, visienota's die de diverse geledingen van Justitie hebben opgesteld. Het gaat immers niet om ons persoonlijk belang als magistraat of personeelslid, maar ook om het maatschappelijk belang, zoals ook de professoren Traest en Taelman in hun uiteenzetting hebben aangegeven.

Het is echter niet allemaal kommer en kwel: na jaren moeizame onderhandelingen is het de wetgever eindelijk gelukt om de magistraten een sociaal statuut toe te kennen dat hun ambt en positie recht doet.

Beste advocaten-stagiairs,
Waarde stafhouders,

Laat jullie door deze overpeinzingen niet afschrikken. Ik wens jullie, jullie ouders, familie en vrienden, van harte te feliciteren met het behaalde diploma en met jullie keuze voor de balie. Het is hopelijk een weloverwogen keuze. Advocaat is een mooi beroep maar in onze zeer concurrentiële wereld ook een zwaar beroep voor wie het wil waarmaken.

Van harte welkom in onze boeiende wereld!

Ik dank u, mijnheer de Eerste Voorzitter, en geef u graag het woord terug.

5. TABELLEN

HOF VAN BEROEP⁴⁵

BURGERLIJKE ZAKEN⁴⁶

		2021	2022	2023
<u>Input</u>	Hangende zaken op 1/1	5.967	5.734	5.331
	Nieuw ingeleide zaken	3.378	3.070	3.001
	waarvan familiale zaken	1.003	713	782
	Totaal	9.345	8.804	8.332
<u>Output</u>	Eindarresten	3.294	3.196	3.375
	Weggelaten zaken	197	160	0
	Voegingen en beschikkingen	121	117	111
	Totaal	3.612	3.473	3.486
Stock ⁴⁷		5.733	5.331	4.846

Bron: griffie van het Hof van Beroep

⁴⁵ Het is van belang te wijzen op het feit dat er verschillen mogelijk zijn met de cijfers die gepresenteerd worden in het werkingsverslag van het Hof van beroep. Deze zijn enkel te wijten aan verschillend gehanteerde telregels die bij elke tabel verduidelijkt worden.

⁴⁶ Alle cijfers van de burgerlijke zaken van het Hof van beroep, met inbegrip van fiscale zaken, zijn gebaseerd op de statistiek Agora, een databank van de burgerlijke griffies van de Hoven van Beroep bij F.O.D. Justitie. Het verschil met de cijfers van het werkingsverslag van het Hof van beroep (bijlage I) is te wijten aan het feit dat daar de jeugd- en familiezaken wel worden bijgeteld. Deze zaken worden in een aparte tabel opgenomen in dit verslag van het rechtspreken. De zaken die vastgesteld worden voor kamer 11sexies worden geteld bij de burgerlijke zaken uit deze tabel.

⁴⁷ In de realiteit zal men zien dat de hangende zaken per 31 december meestal verschillen van het aantal hangende zaken per 1 januari van het daaropvolgende jaar. Als voorbeeld: wat de statistieken van de parketten van eerste aanleg betreft, wordt er ieder jaar een automatische zuivering gedaan waarbij hangende zaken ouder dan 10 jaar, waar niets meer mee is gebeurd, worden afgeboekt en dus niet langer bij de hangende zaken worden gerekend.

CORRECTIONELE ZAKEN⁴⁸

2023		Gemeen recht	Sociaal recht	Voorrecht rechtsmacht	Totaal
Input	Hangende zaken op 1/1	918	51	2	970
	Hangende burgerlijke belangen op 1/1				153
	Nieuw ingeleide zaken	1.226	50	1	1.394
	Nieuwe zaken burgerlijke belangen				117
	Beroepen tegen afwijzing VI				42
	Verzetten				29
Output	Eindarresten	1.379	70	2	1.451
	waarvan voegingen				23
	Arresten uitsluitend burgerlijke belangen				135
	Weggelaten burgerlijke belangen				
	Arrest tegen beroep afwijzing VI				42

2022		Gemeen recht	Sociaal recht	Voorrecht rechtsmacht	Totaal
Input	Hangende zaken op 1/1	925	48	1	974
	Hangende burgerlijke belangen op 1/1				176
	Nieuw ingeleide zaken	1.301	72	5	1.378
	Nieuwe zaken burgerlijke belangen				162
	Beroepen tegen afwijzing VI				28
	Verzetten				37
Output	Eindarresten	1.352	69	4	1.425
	waarvan voegingen				30
	Arresten uitsluitend burgerlijke belangen				161
	Weggelaten burgerlijke belangen				
	Arrest tegen beroep afwijzing VI				28

2021		Gemeen recht	Sociaal recht	Voorrecht rechtsmacht	Totaal
Input	Hangende zaken op 1/1	960	52	5	1.017
	Hangende burgerlijke belangen op 1/1				130
	Nieuw ingeleide zaken	1.392	61	4	1.457
	Nieuwe zaken burgerlijke belangen				153
	Beroepen tegen afwijzing VI				20
	Verzetten				24
Output	Eindarresten	1.419	64	8	1.491
	waarvan voegingen				19
	Arresten uitsluitend burgerlijke belangen				162
	Weggelaten burgerlijke belangen				
	Arrest tegen beroep afwijzing VI				20

Bron: PAGE-systeem en griffie van het Hof van Beroep

⁴⁸ De cijfers m.b.t. de nieuw ingeschreven zaken, hangende zaken op 1/1 en de verzetten zijn afkomstig van het parket-generaal en auditors-generaal, de cijfers m.b.t. verzetten, tussenarresten en eindarresten van de griffie van het Hof van beroep.

PROTECTIONELE JEUGDZAKEN⁴⁹

		2021	2022	2023
Input	Hangende zaken op 1/1	15	14	17
	Hangende zaken burgerlijke belangen op 1/1	0	0	0
	Nieuw ingeleide zaken	157	185	180
	Totaal	173	199	197
Output	Eindarresten	150	182	175
	Voegingen	1	0	0
	Totaal	151	182	175
Stock³		22	17	22

Bron: PAGE-systeem en griffie van het Hof van Beroep

KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING: EINDARRESTEN⁵⁰

alle eindarresten exclusief arresten inzake eerherstel ⁵¹ :	
2023	2.345
2022	2.279
2021	1.956
inzake eerherstel :	
2023	147
2022	99
2021	158

Bron: griffie van het Hof van Beroep

HOF VAN ASSISEN⁵²

		Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Totaal
2023	Hangende zaken op 1/1	8	9	17
	Door de KI verwezen naar het Hof van Assisen	4	3	7
	Arresten	1	3	4
2022	Hangende zaken op 1/1	5	9	14
	Door de KI verwezen naar het Hof van Assisen	5	5	10
	Arresten	2	5	7
2021	Hangende zaken op 1/1	5	8	13
	Door de KI verwezen naar het Hof van Assisen	4	8	12
	Arresten	4	7	11

Bron: parket-generaal

⁴⁹ De cijfers m.b.t. de nieuw ingeschreven zaken en hangende zaken op 1/1 zijn afkomstig van het parket-generaal. De rest van het cijfermateriaal is afkomstig van de griffie van het Hof van beroep.

⁵⁰ De cijfers zijn gebaseerd op het aantal vorderingen, hetgeen inhoudt dat meerdere arresten (bvb. inzake voorlopige hechtenis) betrekking kunnen hebben op eenzelfde zaak.

⁵¹ Inclusief de verwijzingen naar het hof van assisen. Tevens zijn de tussenarresten en de arresten VI niet inbegrepen.

⁵² De categorie 'hangende zaken op 1/1' heeft betrekking op de zaken die voorafgaand het referentiejaar door de KI verwezen werden naar het Hof van Assisen en die nog niet afgesloten zijn door een arrest.

PARKET-GENERAAL BIJ HET HOF VAN BEROEP

BURGERLIJKE ADVIEZEN EN CONCLUSIES⁵³

	2021		2022		2023	
	adviezen	conclusies	adviezen	conclusies	adviezen	conclusies
Adoptie	6	.	10	.	13	.
Afstamming	11	.	19	.	7	2
Echtscheiding	9	.	7	.	2	.
Familiekamer	248	1	298	1	394	.
Handelsrechterlijk	36	4	57	9	26	23
Nationaliteitskeuze	13	6	16	17	29	15
Schijnhuwelijk	18	2	21	.	13	.
Staatlozen	7	1	1	.	1	7
Overige	48	2	39	1	25	14
Totaal	396	16	468	28	510	61

Bron: PAGE-systeem

⁵³ Deze tabel maakt melding van het aantal conclusies die werden neergelegd of adviezen die werden uitgebracht: in een zaak kan meermaals zijn geconcludeerd (als partij is dit de regel) of er kunnen meerdere adviezen gegeven zijn. Met het oog op een correcte weergave van de activiteiten wordt aldus geteld op het niveau van de handeling, en niet op zaakniveau.

RECHTBANKEN VAN EERSTE AANLEG

BURGERLIJKE ZAKEN

		Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Input									
Nieuwe zaken ⁵⁴	2023	3.029	2.100	804	3.866	1.606	343	322	12.070
	2022	2.927	2.048	759	3.848	1.403	347	383	11.715
	2021	2.894	2.210	791	3.556	1.410	335	362	11.558
Output									
Eindvonnissen, samenvoegingen, doorhalingen, weglatingen & beschikkingen	2023	2.765	2.047	741	3.273	1.448	351	337	10.962
	2022	3.519	2.318	806	3.218	1.580	365	370	12.176
	2021	2.896	2.556	957	2.806	1.518	377	425	11.535

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)

CORRECTIONELE ZAKEN

		Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Input									
Nieuw ingeschreven zaken	2023	3.901	3.511	1.006	2.531	2.317	546	501	14.313
	2022	4.266	4.484	929	2.482	2.089	510	401	15.161
	2021	3.408	4.341	1.060	2.384	1.953	461	410	14.017
Output									
Afgesloten dossiers	2023	3.941	3.597	957	2.558	2.226	566	466	14.311
	2022	4.170	4.560	957	2.513	2.128	468	408	15.204
	2021	3.566	4.080	1.063	2.400	1.904	457	424	13.884

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)

⁵⁴ Nieuwe zaken van alle rollen samen (algemene rol, rol van verzoekschriften, rol van kortgedingen, register van de pro deo's).

JEUGDZAKEN⁵⁵

		Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Vonnissen in protectionele jeugddelict zaken	2023	82	248	63	130	179	61	44	807
	2022	92	204	66	125	120	25	49	681
	2021	114	177	117	143	237	50	26	864
Beschikkingen in protectionele jeugddelict zaken	2023	352	505	164	294	264	52	50	1.681
	2022	429	521	149	245	251	63	49	1.707
	2021	423	491	119	278	235	19	32	1.597
Vonnissen in protectionele VOS-zaken	2023	1.210	1.609	581	1.149	993	314	278	6.134
	2022	1.179	1.570	568	1.142	948	312	304	6.023
	2021	1.096	1.534	551	1.148	835	282	310	5.756
Beschikkingen in protectionele VOS-zaken	2023	1.164	1.305	702	1.492	911	262	271	6.107
	2022	1.116	1.341	501	1.397	775	264	274	5.668
	2021	1.192	1.205	446	1.095	696	212	306	5.152

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)

FAMILIERECHTBANKEN

		Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort	
Input	Nieuwe zaken ⁵⁶	2023	3.018	3.285	1.159	2.730	2.237	649	404	13.482
		2022	3.106	3.210	1.145	2.665	2.180	609	412	13.327
		2021	3.044	3.236	1.111	2.779	2.143	618	417	13.348
Output	Vonnissen en beschikkingen	2023	3.133	3.185	1.202	2.816	2.214	662	420	13.632
		2022	3.428	3.235	1.314	2.812	2.257	621	489	14.156
		2021	3.073	3.194	1.239	2.943	2.338	674	491	13.952

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)

⁵⁵ Er zijn hier geen gegevens omtrent de hangende en ingeleide zaken omwille van de specifieke materie. Een hangende zaak kan immers een eindrichting hebben gekregen, doch blijft hangend omdat de uitgesproken maatregel jaarlijks herzien dient te worden.

⁵⁶ Nieuwe zaken van alle rollen samen (algemene rol, rol van de verzoekschriften, rol van de kortgedingen).

PARKET BIJ DE RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG

CORRECTIONELE AFDELING (deel 1: algemeen overzicht van doorstroom)

			Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal ressort
Input	Hangende zaken op 01/01	2023	9.927	6.807	2.569	7.313	9.152	1.529	911	38.208
		2022	8.732	6.296	2.847	7.994	9.504	1.486	915	37.774
		2021	10.386	7.734	2.767	8.688	9.062	1.484	1.316	41.437
	Nieuw ingeschreven zaken*	2023	32.934	30.566	7.395	22.409	19.020	5.017	4.265	121.606
		2022	31.460	31.420	7.444	23.668	19.327	5.077	4.253	122.649
		2021	35.499	33.344	7.685	26.518	20.721	5.109	4.632	133.508
	Heropende zaken	2023	554	784	224	516	476	269	47	2.870
		2022	638	832	242	668	407	150	41	2.978
		2021	660	803	240	587	380	138	68	2.876
	Totaal	2023	43.415	38.157	10.188	30.238	28.648	6.815	5.223	162.684
		2022	40.830	38.548	10.533	32.330	29.238	6.713	5.209	163.401
		2021	46.545	41.881	10.692	35.793	30.163	6.731	6.016	177.821
Output	Afhandeling zonder strafvervolgning	2023	21.284	20.048	4.149	14.754	12.453	2.405	2.900	77.993
		2022	18.416	20.597	4.375	15.385	11.935	2.404	3.095	76.207
		2021	17.337	20.670	4.548	15.443	10.805	2.401	2.989	74.193
	Voeging	2023	5.244	3.312	1.082	5.005	2.910	816	466	18.835
		2022	4.834	3.380	1.065	5.722	2.702	818	466	18.987
		2021	4.660	3.646	1.058	4.550	2.394	688	451	17.447
	Ter beschikking	2023	1.764	2.558	646	1.518	1.405	314	253	8.460
		2022	1.805	3.089	633	1.586	1.497	291	340	9.214
		2021	1.368	3.053	526	1.833	1.301	277	327	8.685
	Betaling van een geldsom	2023	932	465	417	330	454	230	48	2.876
		2022	691	449	516	446	516	225	40	2.883
		2021	5.234	3.608	1.170	3.094	2.424	592	637	16.759
	Bemiddeling en maatregelen gelukt	2023	207	115	66	38	109	56	35	626
		2022	213	98	110	36	117	77	30	681
		2021	200	116	67	36	92	41	37	589
	Gerechtelijk onderzoek	2023	644	634	182	598	440	93	104	2.695
		2022	705	625	178	600	376	84	113	2.681
		2021	791	543	157	601	325	73	100	2.590
	Dagvaarding	2023	1.535	1.074	254	890	1.110	228	247	5.338
		2022	1.885	1.129	342	806	1.043	303	186	5.694
		2021	5.796	2.005	405	1.805	1.566	345	519	12.441
	Overige richtinggevende beslissingen	2023	3.045	2.577	289	486	1.796	1.032	101	9.326
		2022	2.570	2.268	233	476	1.887	963	52	8.449
		2021	2.427	1.944	274	437	1.752	828	41	7.703
	Totaal	2023	34.655	30.783	7.085	23.619	20.677	5.174	4.156	126.149
		2022	31.119	31.635	7.452	25.057	20.073	5.165	4.322	124.823
		2021	37.813	35.585	8.205	27.799	20.659	5.245	5.101	140.407

Bron: gegevensbank van het College van procureurs-generaal - statistisch analisten

CORRECTIONELE AFDELING (deel 2: Beeld van de vereenvoudigde processen-verbaal)⁵⁷

		Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Vereenvoudigde processen-verbaal	2023	52.832			43.176				96.008
	2022	56.175			42.530				98.705
	2021	58.186			40.078				98.264

Bron: ANG - federale politie

CORRECTIONELE AFDELING (deel 3: Detailbeeld van de afhandelingen zonder strafvervolgning)

		Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Afhandeling zonder strafvervolgning wegens technische redenen	2023	14.349	14.047	2.814	8.618	7.926	1.351	1.954	51.059
	2022	12.625	12.269	2.816	9.073	7.532	1.347	1.938	47.600
	2021	11.963	12.781	2.880	9.760	6.622	1.211	1.757	46.974
Afhandeling zonder strafvervolgning wegens opportuniteitsredenen	2023	6.935	6.001	1.335	6.136	4.527	1.054	946	26.934
	2022	5.791	8.328	1.559	6.312	4.403	1.057	1.157	28.607
	2021	5.374	7.889	1.668	5.683	4.183	1.190	1.232	27.219

Bron: gegevensbank van het College van procureurs-generaal - statistisch analisten

⁵⁷ Deze gegevens zijn afkomstig van de federale politie. Er werden enkel gegevens op basis van het nieuwe gerechtelijke landschap aangeleverd.

CORRECTIONELE AFDELING (deel 4: Doorlooptijden naargelang de afsluitende beslissing)

DOORLOOPTIJDEN VAN DEZE DOSSIERS: GEMIDDELD AANTAL DAGEN, VAN BINNENKOMST DOSSIER TOT:																		
		Gent		Dendermonde		Oudenaarde		Brugge		Kortrijk		Ieper		Veurne		Totaal Ressort		
		aantal	duur	aantal	duur	aantal	duur	aantal	duur	Aantal	Duur	aantal	duur	aantal	duur	Aantal	duur	
Afhandeling strafvervolgning	zonder	2023	21.284	93	20.048	72	4.149	123	14.754	126	12.453	202	2.405	138	2.900	77	77.993	114
		2022	18.416	93	20.597	66	4.375	120	15.385	148	11.935	178	2.404	121	3.095	75	76.207	112
		2021	17.337	95	20.670	80	4.548	148	15.443	115	10.805	162	2.401	116	2.989	87	74.193	108
Voeging		2023	5.244	132	3.312	128	1.082	136	5.005	114	2.910	185	816	97	466	70	18.835	132
		2022	4.834	133	3.380	131	1.065	142	5.722	190	2.702	184	818	88	466	88	18.987	155
		2021	4.660	152	3.646	148	1.058	171	4.550	178	2.394	167	688	94	451	74	17.447	157
Ter beschikking		2023	1.764	42	2.558	72	646	57	1.518	100	1.405	97	314	75	255	90	8.460	74
		2022	1.805	71	3.089	85	633	68	1.586	101	1.497	102	291	71	340	50	9.241	85
		2021	1.368	69	3.053	84	526	56	1.833	104	1.301	76	277	59	327	52	8.685	81
Betaling van een geldsom		2023	932	59	465	89	417	140	330	127	454	120	230	148	48	61	2.876	100
		2022	691	119	449	119	516	137	446	213	516	189	225	140	40	141	2.883	151
		2021	5.234	30	3.608	58	1.170	90	3.094	61	2.424	62	592	97	637	51	16.759	54
Bemiddeling maatregelen gelukt	en	2023	207	618	115	595	66	685	38	567	109	644	56	698	35	633	626	630
		2022	213	669	98	670	110	703	36	771	117	652	77	862	30	571	681	695
		2021	200	585	116	790	67	676	36	765	92	671	41	731	37	792	589	683
Gerechtelijk onderzoek		2023	644	40	634	20	182	55	598	38	440	39	93	23	104	54	2.695	36
		2022	705	40	625	24	178	78	600	42	376	44	84	30	113	42	2.681	40
		2021	791	47	543	30	157	62	601	33	325	42	73	35	100	44	2.590	40
Dagvaarding		2023	1.535	244	1.074	262	254	429	890	210	1.110	327	228	258	247	176	5.338	265
		2022	1.885	232	1.129	254	342	421	806	223	1.043	304	303	269	186	238	5.694	262
		2021	5.796	193	2.005	213	405	400	1.805	173	1.566	248	345	227	519	179	12.441	207
Overige richtinggevende beslissingen		2023	3.045	164	2.577	106	289	163	486	160	1.796	165	1.032	40	101	72	9.326	133
		2022	2.570	163	2.268	82	233	149	476	148	1.887	157	963	55	52	135	8.449	126
		2021	2.427	144	1.944	102	274	125	437	112	1.752	162	828	49	41	198	7.703	125

Bron: gegevensbank van het College van procureurs-generaal - statistisch analisten

CORRECTIONELE AFDELING (deel 5: Detailbeeld van de hangende zaken op 1 januari 2023)⁵⁸

jaar van instroom	Gent		Dendermonde		Oudenaarde		Brugge		Kortrijk		Ieper		Veurne		Totaal Ressort	
	aantal	kolom %	aantal	kolom %	aantal	kolom %	aantal	kolom %	Aantal	kolom %	aantal	kolom %	aantal	kolom %	aantal	kolom %
(1) < 2001	2	0,02	4	0,06	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	0,02
(2) 2001	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,00
(3) 2002	1	0,01	1	0,01	0	0,00	1	0,01	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	0,01
(4) 2003	0	0,00	2	0,03	1	0,04	0	0,00	0	0,00	1	0,07	0	0,00	4	0,01
(5) 2004	1	0,01	3	0,04	0	0,00	0	0,00	1	0,01	0	0,00	0	0,00	5	0,01
(6) 2005	3	0,03	1	0,01	0	0,00	0	0,00	2	0,02	0	0,00	0	0,00	6	0,02
(7) 2006	5	0,05	3	0,04	0	0,00	1	0,01	5	0,05	0	0,00	1	0,11	15	0,04
(8) 2007	2	0,02	1	0,01	0	0,00	0	0,00	2	0,02	0	0,00	0	0,00	5	0,01
(9) 2008	7	0,07	2	0,03	0	0,00	0	0,00	2	0,02	0	0,00	0	0,00	11	0,03
(10) 2009	3	0,03	1	0,01	0	0,00	1	0,01	2	0,02	0	0,00	0	0,00	7	0,02
(11) 2010	1	0,01	6	0,09	0	0,00	0	0,00	3	0,03	1	0,07	0	0,00	11	0,03
(12) 2011	5	0,05	3	0,04	1	0,04	1	0,01	7	0,08	0	0,00	0	0,00	17	0,04
(13) 2012	1	0,01	6	0,09	0	0,00	1	0,01	3	0,03	1	0,07	1	0,11	13	0,03
(14) 2013	3	0,03	1	0,01	1	0,04	4	0,05	5	0,05	1	0,07	0	0,00	15	0,04
(15) 2014	9	0,09	1	0,01	1	0,04	3	0,04	5	0,05	2	0,13	0	0,00	21	0,05
(16) 2015	23	0,23	9	0,13	0	0,00	8	0,11	6	0,07	0	0,00	0	0,14	46	0,12
(17) 2016	32	0,32	6	0,09	1	0,04	10	0,14	11	0,12	3	0,20	2	0,22	65	0,17
(18) 2017	71	0,72	40	0,59	15	0,58	30	0,41	45	0,49	8	0,52	7	0,77	216	0,57
(19) 2018	51	0,51	52	0,76	18	0,70	37	0,51	69	0,75	19	1,24	7	0,77	253	0,66
(20) 2019	126	1,27	150	2,20	15	0,58	102	1,39	187	2,04	15	0,98	6	0,66	601	1,57
(21) 2020	416	4,19	170	2,50	56	2,18	293	4,01	637	6,96	55	3,60	26	2,85	1.653	4,33
(22) 2021	1.296	13,06	770	11,31	290	11,29	958	13,10	1.681	18,37	231	15,11	113	12,40	5.339	13,97
(23) 2022	7.869	79,27	5.575	81,90	2.170	84,47	5.862	80,16	6.479	70,79	1.192	77,69	748	82,11	28.895	78,24
TOTAAL	9.927	100,00	6.807	100,00	2.569	100,00	7.313	100,00	9.152	100,00	1.529	100,00	911	100,00	38.208	100,00

Bron: gegevensbank van het College van procureurs-generaal - statistisch analisten

⁵⁸ De oudste hangende zaken hebben vaak betrekking op langdurige gerechtelijke onderzoeken (verdwijning, moord met onbekende dader,...).

AFDELING POLITIEZAKEN⁵⁹

		Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Totaal Ressort
Input Nieuwe zaken	2023	1.184.596	790.794	1.975.390
	2022	1.058.792	696.831	1.755.623
	2021	744.551	604.445	1.348.996
Output Afgesloten zaken	2023	1.168.341	794.706	1.963.047
	2022	1.000.238	672.513	1.672.751
	2021	687.053	582.064	1.269.117

Bron: gegevensbank van het College van procureurs-generaal - statistisch analisten

AFDELING JEUGDZAKEN⁶⁰

Instroom		Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
2023	jeugddelict	5.212	4.028	1.106	3.085	2.173	533	462	16.599
	VOS	6.463	7.746	2.506	3.640	3.185	815	773	25.128
2022	jeugddelict	4.296	3.491	937	2.583	2.257	431	388	14.383
	VOS	5.801	6.951	2.569	3.211	2.952	777	604	22.865
2021	jeugddelict	4.786	3.853	895	2.980	1.838	405	397	15.154
	VOS	5.264	6.356	2.248	2.817	2.864	797	603	20.949

Bron: gegevensbank van het College van procureurs-generaal - statistisch analisten

⁵⁹ Het gaat hier om een eerste aanzet met zeer algemene cijfers per parket zonder opsplitsing naargelang afdeling en soort afsluitende beslissing.

⁶⁰ Voor verdere methodologische ondersteuning bij de tabel, wordt verwezen naar de gepubliceerde analyse: "De instroom van protectionele zaken op de jeugdparketten (2006-2010)". http://www.om-mp.be/stat/jeu/n/SA_JEUGD_INSTROOM_2006-2010_NL.pdf en voor de meest recente cijfergegevens wordt verwezen naar <http://www.om-mp.be/stat>.

ONDERNEMINGSRECHTBANKEN

			<u>Gent</u>	<u>Dendermonde</u>	<u>Oudenaarde</u>	<u>Brugge</u>	<u>Kortrijk</u>	<u>Ieper</u>	<u>Veurne</u>	<u>Totaal Ressort</u>
Input	Nieuwe zaken ⁶¹	2023	4.295	3.525	1.511	3.378	4.172	526	396	17.803
		2022	4.767	4.298	1.643	3.728	4.753	597	433	20.219
		2021	4.436	3.751	1.280	3.685	3.828	530	415	17.925
Output	Vonnissen en beschikkingen	2023	4.587	3.041	1.445	3.032	3.973	482	405	16.965
		2022	4.794	3.819	1.915	3.535	4.303	579	617	19.562
		2021	4.844	3.570	2.048	4.924	4.223	732	725	20.383

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)

VREDEGERECHTEN

			<u>Gent</u>	<u>Dendermonde</u>	<u>Oudenaarde</u>	<u>Brugge</u>	<u>Kortrijk</u>	<u>Ieper</u>	<u>Veurne</u>	<u>Totaal Ressort</u>
Input	Nieuwe zaken ⁶²	2023	20.769	22.026	6.844	21.002	15.018	3.904	2.936	92.499
		2022	19.065	20.250	6.719	20.048	13.091	3.801	2.529	85.503
		2021	18.618	20.160	6.015	18.816	12.708	3.295	2.513	82.125
Output	Vonnissen en beschikkingen	2023	25.999	26.266	8.316	24.752	17.457	4.662	3.596	111.048
		2022	18.460	20.212	6.544	19.730	13.350	3.659	2.617	84.572
		2021	18.302	19.980	6.100	18.329	12.430	3.270	2.395	80.806

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)

⁶¹ Nieuwe zaken en vonnissen van alle rollen samen (algemene rol, rol van de verzoekschriften, rol van de kortgedingen, rol van de minnelijke schikkingen, rol van rechtsbijstand).

⁶² Nieuwe zaken en vonnissen van alle rollen samen (algemene rol, rol van de verzoekschriften, rol van de kortgedingen, register van de verzoeningen).

POLITIERECHTBANKEN

STRAFZAKEN

		Gent	Aalst	Divisie Dendermonde	Sint- Niklaas	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Input	2023	10.583	2.348	3.082	1.625	7.055	1.902	6.400	5.544	1.521	922	33.927
Inleidingen	2022	12.660	2.821	4.995	2.271	10.087	2.220	6.875	5.066	1.364	840	39.112
	2021	12.483	2.530	4.952	4.539	12.011	2.943	9.674	8.450	1.951	1.310	48.835
Output	2023	10.601	2.412	3.233	1.591	7.236	1.911	6.359	5.537	1.517	913	34.074
Eindvonnissen en beschikkingen	2022	12.389	2.764	5.057	2.322	10.143	2.205	6.851	5.183	1.365	833	38.969
	2021	12.418	2.726	5.187	4.503	12.416	2.931	9.693	8.380	1.956	1.305	49.099

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)

BURGERLIJKE ZAKEN

		Gent	Aalst	Divisie Dendermonde	Sint- Niklaas	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Input	2023	333	62	112	103	277	95	213	158	59	55	1.190
Inleidingen	2022	312	78	126	75	279	77	225	164	42	31	1.130
	2021	465	63	121	106	290	105	237	171	68	50	1.386
Output	2023	396	74	114	89	277	85	188	154	51	35	1.186
Eindvonnissen	2022	429	65	126	90	281	83	225	169	56	46	1.289
	2021	386	75	139	105	319	102	290	234	67	54	1.452

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)